

SZAKDOLGOZAT

Kovács Kitti
Gazdálkodási és menedzsment
szak

Gödöllő
2023

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus
Gazdálkodási és menedzsment szak**

**AZ IMI KFT. VAGYONI, PÉNZÜGYI, JÖ-
VEDELMEZŐSÉGI HELYZETÉNEK ÉS HA-
TÉKONYSÁGÁNAK ELEMZÉSE
A BESZÁMOLÓK ADATAI ALAPJÁN**

Belső konzulens: Dr. Belovecz Mária
Egyetemi docens

Készítette: Kovács Kitti
G6TXN5
Nappali tagozat

Intézet/Tanszék:
Vidékfejlesztés és Fenntartható
Gazdaság Intézet

**Gödöllő
2023**

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés	3
2	Számviteli adatok, mint az elemzés információforrásai	5
3	Gazdasági elemzés	11
3.1	Mérlegelemzés	15
3.1.1	A vagyoni helyzet átfogó vizsgálata	16
3.1.2	A pénzügyi helyzet vizsgálata	18
3.2	Eredménykimutatás adatainak elemzése	21
3.2.1	A jövedelmezőségi helyzet vizsgálat	21
3.3	Hatékonyság vizsgálat	24
4	Az IMI Elektromos Gépeket Gyártó Kft. bemutatása	28
5	Az IMI Kft. gazdasági elemzése	32
5.1	Az IMI Kft. vagyoni helyzetének elemzése	32
5.2	Az IMI Kft. pénzügyi helyzetének elemzése.....	38
5.3	Az IMI Kft. jövedelmezőségének elemzése	41
5.4	Az IMI Kft. hatékonyságának elemzése.....	48
6	Következtetések, javaslatok	52
7	Összefoglalás	54
8	Irodalomjegyzék	56
9	Mellékletek	61
10	Függelékek.....	69

1 Bevezetés

„A tudattalan olyan, mint az iránytű, nem mondja meg, mit kell tennünk. Ha nem tudjuk olvasni az iránytűt, ha nem igazodunk el rajta, nem tud segíteni nekünk.” (Jung, dátum nélk.)

A szakdolgozatomban az IMI Elektromos Gépeket Gyártó Kft. (továbbiakban: IMI Kft.) vagyoni, pénzügyi, jövedelmezőségi és hatékonysági mutatóknak a segítségével tárom fel a vállalkozás gazdálkodását. A társaságot a Moteurs Leroy Somer cég (Franciaország) alapította 100%-os tulajdonosként, amely a Nidec cégcsoporthoz tartozik.

A felsőoktatási szakképzésem alatt az IMI Kft.-nél végeztem szakmai gyakorlatomat 2019 februárjától, amely során a pénzügyi osztályon tevékenykedtem, mint pénzügyi asszisztens. Ez idő alatt megismertem a számlák archiválásának módját, alkalmam volt betekinteni a könyvelési rendszerbe, illetve a gyár üzemeinek személyes meglátogatására. Ezután tudatosult bennem milyen minőségi, fantasztikus gépeket gyárt a cég, s értékesíti azokat különböző országokban.

Miután befejeztem szakmai gyakorlatomat, tovább dolgozhattam gyakornokként, s mindezt a koronavírus idején. Már ekkor elkezdett foglalkoztatni, hogy ilyen kritikus időkben hogyan képes talpon maradni és kisebb-nagyobb zökkenőkkel üzemelni a vállalkozás. Mennyire hátráltatják a koronavírus megfékezéséhez szükséges intézkedések a külföldi országokban történő értékesítést. Így elhatároztam, hogy elkészítem a vállalkozás 2019-2021. év kötelezően elkészített éves beszámolója alapján az IMI Kft. pénzügyi, vagyoni, jövedelmezőségi helyzetének elemzését és hatékonyságának vizsgálatát annak érdekében, hogy megtudjam a covid-19 járvány beköszöntével (2019), a covid csúcs idején (2020), majd a covid enyhülésével (2021) hogyan alakult a vállalkozás vagyona, likviditása és adósságállománya, illetve jövedelmezősége és hatékonysága.

A dolgozatomban első felében az elemzéshez szükséges szakirodalmat van lehetőség áttekinteni, amelyben ismertetem a számviteli adatokat, mint az elemzésem információforrásait. Ezen fejezetben bemutatom a számviteli alapfogalmakat, a beszámoló szerepét, illetve annak fajtáit és készítésének szabályait. A beszámoló részeként ismertetem a mérleg és eredménykimutatás fogalmát, típusait és alapvető jellemzőit.

A következő fejezetben a gazdasági elemzés fogalma és kialakulása olvasható. Bemutatja, a gazdasági elemzésből kinyert információk kiknek nyújt segítséget, milyen szerepeket

játszik a vállalkozás ellenőrzési rendszerében. Ismertetem a gazdasági tevékenység elemzésének tárgyát, feladatait, illetve elemzés módszereit. Betekintést nyújt a pénzügyi mutatószámok kiszámításához szükséges viszonyszámok ismereteibe. Továbbá bemutatom még a beszámolóelemzés és mérlegelemzés jellemzőit.

A dolgozatom másik részében bemutatom röviden a cég élettörténetét visszanyúlva egészen a 1950-es évek hidegháborús időszakára, amikor még haditechnikai termékeket gyártott. Ilyenkor még csak kereste a helyét és a profilját a piacon, s elsősorban olyan termékek gyártásába kezdett, amelyek tömeggyártásra voltak alkalmasak. A 80-as években kezdett kiforni a specializációja, s így váltak a villamosgépek (motorgyártás) a profiljává.

A gazdasági elemzésem az IMI Kft. vagyoni helyzetének elemzésével kezdődik. Itt megvizsgáltam a társaság mérlegének eszköz oldalán szereplő befektetett és forgóeszközei állományának változását, összetételét. A tárgyi eszközök elemzésénél kitérek azok használatosságának vizsgálatára. Ezt követően a mérleg forrás oldalának alakulását fejtettem ki. Mindezt tőkeszerkezeti mutatók segítségével is demonstráltam.

A következő elemzés a vállalkozás pénzügyi helyzetének hosszú- és rövidtávú pénzügyi helyzetére fókuszál, amelynek kiszámításához különböző adósságállományi és likviditási mutatókat alkalmaztam.

A jövedelmezőség elemzés tájékoztat a társaság bevételeinek, ráfordításainak, illetve azok összetételének változásáról. Itt ismertetem a vállalkozás bevételeinek hány százaléka származik külföldi piacra történő értékesítésből, s a covid-19 vírusfertőzés mennyire fogta vissza ezt az arányt bizonyos években. Majd bemutatom a különböző ráfordítások milyen mértékben, és mi okból csökkentek vagy növekedtek a vizsgált években. Ezek után megvizsgálom a vállalkozás jövedelmezőségi helyzetét árbevétel arányos, tőkearányos, eszközarányos, bérarányos és erőforrás arányos jövedelmezőség szerint.

Végül a társaság hatékonyságát elemezve szemléltetem a hozamok alakulását, majd különböző szempontokat figyelembe véve mutatom be a vállalkozás tőkehatékonyság, termelési költség szint változását, élőmunka-hatékonyságát, bérhatékonyságát, eszközhatékonyságát annak érdekében, hogy egy átfogó képet kapjak a gyár helyzetéről.

2 Számviteli adatok, mint az elemzés információforrásai

Általánosságban elmondható, hogy a számvitel az üzleti élet nyelve az egész világon. Hatékonyan alkalmazzák a vállalkozások pénzügyi teljesítményének, jövedelemteremtő képességének, illetve a vállalkozások vagyoni viszonyának értékelésére.

A legtöbb vállalkozás célja a profitszerzés, legyen az nagy vagy kicsi. Egy vállalatnál a gazdálkodó pénzt kap bizonyos forrásokból, ilyen például az árueledés, bankbetét kamata. Ezen kívül pénzt költ bizonyos tétélekre, mint például az áruvásárlás, biztosítás, bérleti díj. Ezek a tevékenységek segítik az üzlet működését. A számvitel megfigyeli, méri és feljegyzi ezen gazdasági eseményeket és információt nyújt a piaci szereplőknek és hatóságoknak (külső tájékoztatás), illetve a vállalati vezetők, alkalmazottak, dolgozók részére (belső tájékoztatás). (taxmann.com, 2022)

Nagyszámú üzleti tranzakció történik, amit rendszerezni kell annak érdekében, hogy a gazdálkodó tudja hogyan kereste és költötte el a pénzt. (taxmann.com, 2022)

Ebben segít a könyvvezetés, amelynek fogalma a magyar számviteli törvény szerint:

„12. § (1) A könyvvezetés az a tevékenység, amelynek keretében a gazdálkodó a tevékenysége során előforduló, a vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetére kiható gazdasági eseményekről - e törvényben rögzített szabályok szerint - folyamatosan nyilvántartást vezet és azt az üzleti év végével lezárja. (2) A könyvvezetés a 159-169. §-okban foglaltak és a számviteli alapelvek figyelembevételével az egyszeres és a kettős könyvvitel rendszerében, csak magyar nyelven történhet.” (2000. évi C. törvény, 2000)

A kettős könyvvitel szerint a vállalkozás köteles az eszközeiről, forrásairól és gazdasági tranzakcióiról olyan számviteli nyilvántartást vezetni, amely a valóságnak megfelelően, zárt rendszerben, egyértelműen és folyamatosan mutatja az eszközök és források változásait. A vagyont két dimenzióban (eszközök és források) kell elszámolnia. Minden gazdasági műveletről teljes körű nyilvántartást vezet. A számlákat főkönyvi számlákon vezetik.

Az egyszeres könyvviteli rendszer a gazdálkodó pénzeszközeiről és azok változásairól olyan nyilvántartást vezet, amely a változásokat zárt rendszerben, folyamatosan mutatja. Pénzforgalmi szemléletű. Fontos, hogy analitikus, részletező nyilvántartásokat vezessenek naplófőkönyv formájában. (Csepreginé és társa, 2019)

Analitikus, részletes könyvelésről beszélünk, amikor a mennyiség és az érték változása kerül rögzítésre. Ilyen például a különböző anyagokról külön nyilvántartás vezetése. Szintetikus könyvelés az, amikor a változásokat a főkönyvi számlákon összevontan, csak értékben rögzítene. Például a különböző alapanyagok felhasználásának összértékét. (Szakács, 2019)

A könyvelési tétel szerkesztésénél megállapítjuk, hogy melyik vagyonrészben milyen jellegű változás történik. Összetett gazdasági eseményeknél költségben, ráfordításban, bevételben is történhet változás. Megállapítjuk a könyvelés dátumát, az érintett számlákat, ki-jelöljük, hogy melyik oldalukra történik a könyvelés (tartozik vagy követel), megfogalmazzuk röviden a gazdasági eseményt és a rögzítendő összeget. (Szakács, 2019)

Idősoros könyvelés esetén időrendben, naplószerűen rögzítik a tételeket. Számlasoros könyvelés, amikor csak a két érintett főkönyvi számlára könyvelünk. (Csepreginé és társa, 2019)

A beszámoló szerepe

A dolgozatom alapjául a gazdálkodók által kötelezően elkészített beszámoló szolgál, amelyet a gazdálkodó működéséről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről szól. „A számviteli törvény beszámolási és könyvvezetési kötelezettség teljesítését írja elő. Azaz a gazdálkodó vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről, az üzleti év könyveinek zárását követően, magyar nyelven, könyvvezetéssel alátámasztott beszámolót köteles készíteni.” (Darabos és társai, 2020)

Az adatokat ezer forintra kerekítve kell megadni. Ennek valós képet kell adnia a gazdálkodó vagyonáról, összetételéről, pénzügyi helyzetéről és tevékenysége eredményéről. Egyéb információkat a kiegészítő mellékletben kell összefoglalni. (Otto és társa, 2000)

A tulajdonosok számára meghatározó lehet, hogy külső felek hogyan ítélik meg a tulajdonukban lévő vállalatot. A beszámoló iránt érdeklődők legnagyobb csoportját a piaci szereplők alkotják. Ebbe a csoportba tartoznak például a tényleges és potenciális vevők, hiteltelők (beszállítók, pénzügyintézetek, lízingcégek, hatóságok), versenytársak, munkavállalók. Számukra a beszámolóban szereplő adatok és információk saját döntéseik alapjául szolgálhatnak. (Sallai, 2019)

A beszámoló fajtái és készítésük szabályai

A beszámoló formájának kiválasztását a törvény szabályozza, de legfőképpen négy szempontnak kell megfelelnie. Figyelembe kell venni mekkora a vállalkozás éves (adó nélküli) árbevétele, mérleg főösszege, foglalkoztatottak létszáma és az időbeli változások mértéke. A beszámoló típusának kiválasztása a három adat határértékétől függ, illetve attól, hogy ezen szám adatok a megelőző 2 évben hogyan alakultak.

A számviteli törvény III-VII. részeiben olvashatók a beszámolók alábbi típusai:

- éves beszámoló,
- egyszerűsített éves beszámoló,
- mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló
- összevont (konszolidált) éves beszámoló,
- egyszerűsített beszámoló
- sajátos beszámolási kötelezettség. (Juhászné, 2016)

Az előbb felsorolt beszámolófajták különböző információ tartalommal rendelkeznek, hiszen a tulajdonosok, valós és potenciális vevők, hitelezők, versenytársak, munkavállalók igényelhetik ezen információkat. A típusai közül a legrészletesebb az éves beszámoló. (Sallai, 2019)

„**Éves beszámolót** köteles készíteni a kettős könyvvitelt vezető vállalkozás, amennyiben nem jogosult az egyszerűsített éves beszámoló készítésére. .” (Pucsek és társai, 2016)

Az éves beszámoló részét képezik a következők:

- mérleg,
- eredménykimutatás,
- kiegészítő melléklet.

Nem része, de kötelező elkészíteni az üzleti jelentést is. (Vecsenyi, 2017)

Egyszerűsített éves beszámolót az a kettős könyvvitelt vezető vállalkozó készíthet, akinek két egymást követő üzleti évben a felsorolt három mutató közül kettőnek az értéke a mérlegfordulónapon nem haladja meg a törvényben előírt küszöbértékeket. (Vajna Istvánné dr. Tangl, 2016)

„Az új számviteli törvény lehetővé teszi, hogy az olyan kis- és középvállalkozók, akik egyébként az egyszerűsített éves beszámoló kötelezettsége alá tartoznának, **mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámólót** készítsenek. .” (Juhászné, 2016)

A leányvállalatokkal rendelkező nagyvállalatok (anyavállalatok) **összevont (konszolidált) éves beszámoló** elkészítésére kötelesek saját és a hozzájuk kapcsolódó leányvállalatok összevont adataiból. Az ehhez szükséges adatokat az anyavállalat gyűjti be a leányvállalatai éves beszámolójából és ezek alapján készít egy összesített kimutatást az egész vállalatra vonatkozóan. (Bíró és társai, 2001)

A beszámolóformák rövid összefoglalása után a beszámoló fő részeinek áttekintésével szeretnék foglalkozni a következő bekezdésekben, amely az elemző és értékelő munka alapjául szolgál a dolgozatomban.

Mérleg

A mérleg a vállalkozás vagyoni helyzetét bemutató számviteli okmány, vagyonkimutatás. A mérleget gyakran úgy írják le, mint "egy vállalat pénzügyi helyzetének pillanatképe", mivel az eszközöket, kötelezettségeket és a tulajdonosi tőkét egy adott időpontban, pénzértékben és összevontan jeleníti meg. (Jason, 2022)

Az üzleti év az az időtartam, amelyről a beszámoló készül, így annak a részeként a mérleg is. Az üzleti év általában azonos a naptári évvel, tehát 12 hónapról szól. A mérleget a fordulónap után, és a letétbehelyezés, közzététel előtti időszakban készítik. A beszámólót a fordulónapot követő 5. hó utolsó napjával kell letétbe helyezni. Az egyes mérlegtételek készítésének időpontját a vállalkozás határozza meg. (Szakács, 2019)

A mérleg a vállalkozás vagyonát két módon különbözteti meg. Az **eszköz** (más néven aktíva) oldal az eszközök megjelenési formáját (a vállalaton belül betöltött rendeltetését) mutatja be, míg az ellenkező oldal arra koncentrál, hogy ezek az eszközök milyen **forrásból**, más néven passzívákból származnak. Mindkét esetben a vállalat vagyonát vizsgálja, így az eszközök összértékének meg kell egyeznie a források értékével. Ezt nevezik mérlegegyezőség szabálynak. (Bognár, 2010)

A mérleg felépítését a 2000. évi C. törvény (Számv. tv.) 1. számú melléklete tartalmazza. Összevontan, kötött sorrendben kell bemutatni a vállalkozás vagyonát. Az egymást követő évek beszámolóinak, mérlegeinek összehasonlíthatóságát, szerkezeti felépítés,

tagolás, valamint a tételek értékelésének állandóságával van biztosítva. A mérleg főcsoportjai nagybetűvel vannak jelölve. Több vagyon és tőkeelemet összegeznek. A római számokkal jelölt sorok a mérlegcsoportok. Ezek több tételt összegeznek. A mérleg tételsorai arab számokkal vannak jelölve. (Katonáné, 2015)

A vállalkozásoknak két mérlegséma közül kell választaniuk:

„A” változat, amelynek jellemzői:

- mérlegszerű elrendezés, egyik oldalon az eszközök, másik oldalon a források,
- automatikus egyezőség-ellenőrzés (eszközök összesen, források összesen),
- az eszközöknél fordított mobilitási sorrend, a forrásoknál fordított lejáratil sorrend.

„B” változat, amelynek jellemzői:

- az eszközöknél az „A” változat szerinti bemutatás összesítés nélkül,
- részben lépcsőzetes az elrendezés, saját egyeztetetőség valósul meg,
- részben finanszírozási szemlélet érvényesül.” (Bíró és társai, 2001) 10. oldal

Eredménykimutatás

„Az eredménykimutatás olyan könyvviteli okmány, mely adott időszakra vonatkozóan összevontan és pénzürtékben tartalmazza a vállalkozás hozamait és ráfordításait, valamint az ezek különbözeteként képződő eredményt.” (Kristóf, 2011) 3. oldal

Az eredménykimutatás célja a vállalkozás nyereségének vagy veszteségének meghatározása valamennyi tevékenység bevételeinek és kiadásának összesítésével és összehasonlításával. Betekintést nyújt a vállalkozás eredményeinek összetételébe, a társasági adó fizetési kötelezettség megállapításába, az adózott eredmény kimutatásába, a tulajdonosoknak kifizetendő osztalék megállapításába, illetve számszerűsíti a nyereség vagy veszteség keletkezését összesített hatásait, részletezve, informatív célból. (Kristóf, 2011)

A mérleghez hasonlóan az eredménykimutatás a tárgyidőszakon kívül tartalmazza a bázisidőszak értékadatait is, és külön bontásban mutatja be a részeredménymutatókat, lehetővé téve ezáltal a vállalkozás jövedelmezőségének értékelését és a tevékenység alakulásának értékelését az előző évi adatokkal való összehasonlítással.

A 2000. évi C. Számviteli törvény szerint a vállalkozások két forma elkészítése közül választhatnak, amely lehet összköltség vagy forgalmi költség eljárással készülő.

A két forma eredménymegállapítás szempontjából egyenrangú, szabadon választható. Viszont eltérő számviteli rendszer kiépítése szükséges a mélységétől és módszerétől függően. Végeredményben meg kell, hogy egyezzen az üzemi (üzleiti) eredmény. A részeredmény-mutatók (pénzügyi, rendkívüli eredmény) megállapítása azonos módon történik, azonos értéket kell adnia. A három eredményrész összege az adózás előtti eredmény, melyet csökkenteni kell a társasági adóval. A szabályszerűség vizsgálata mellett fontos ellenőrizni, hogy a vállalkozás célszerűen választotta-e meg az eredménykimutatás formáját (Beke, 2016)

Kiegészítő melléklet

„Azokat az adatokat tartalmazza, amelyeket a számviteli törvény tételesen előírt, valamint amelyek a vállalkozó valós vagyoni, pénzügyi helyzetének, működése eredményének bemutatásához szükséges a tulajdonosok, a befektetők, a hitelezők számára a mérleg és az eredménykimutatás adatain túlmenően.” (Sebes, 2013) 67. oldal

Üzleti jelentés

Kizárólag az éves beszámoló mellékleteként készítik el. Célja bemutatni az éves beszámoló adatai alapján a vállalkozó vagyont, pénzügyi helyzetét, jövedelmét és üzletmenetét. (Ormos, 2018)

Számviteli politika

A számviteli politika azoknak a szabályoknak és elveknek a gyűjteménye, amelyeket egy vállalat követ annak érdekében, hogy könyvelése megbízható és összehasonlítható legyen. Azokat az alapelveket, amelyekre a számviteli politika épül, általában előírják a pénzügyi szabályozó hatóságok, mint például az adóhatóságok.

A számviteli politika meghatározza a vállalat által alkalmazott elszámolási módszereket, a könyvelési politikát, az értékcsökkenési szabályokat, a készletezési és értékesítési módszereket, a bevételek és költségek elszámolási módját, valamint az éves beszámoló elkészítésének és bemutatásának szabályait. (pezugysziget.hu, 2008)

3 Gazdasági elemzés

Az emberek természetüknél fogva szeretik megérteni a körülöttük zajló eseményeket, feltárni a jelenségeket. Azonban ehhez szükséges a jelenségeket elemekre szedni, azokat megvizsgálni és konklúziót levonni a megszerzett eredményekből, ami segíthet a következő lépés meghozatalában. (Takács I. , 2009)

A magyar nyelv értelmező szótára szerint „az elemzés igével kifejezett tevékenység, eljárás; az a cselekvés, hogy valamit elemeznek; valaminek a részletes vizsgálata, részekre bontása, taglalása, boncolása.” (MTA Nyelvtudományi Intézet, 2016)

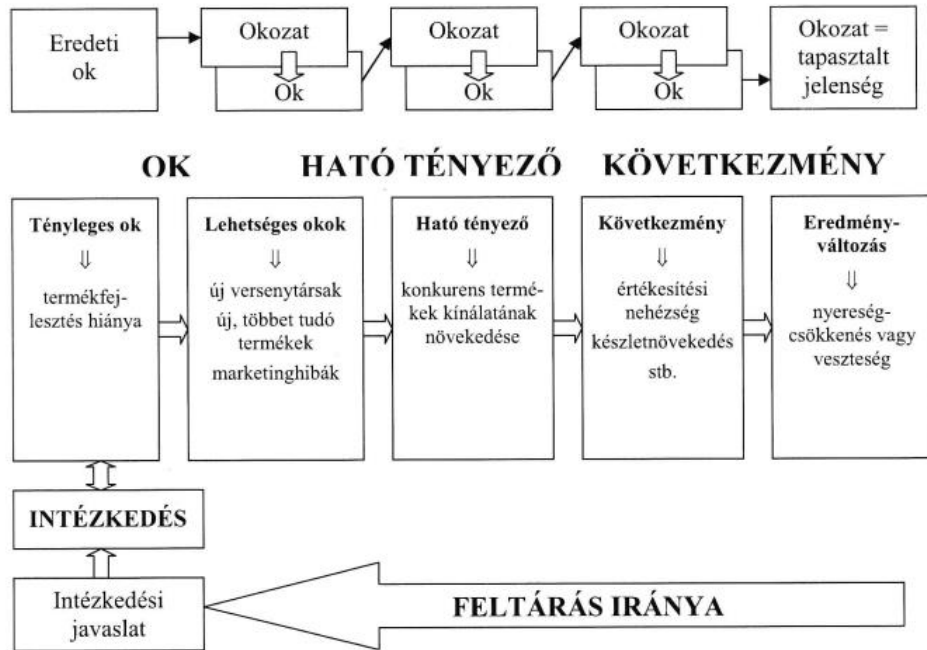
„Más közelítés szerint a vállalalkozási tevékenység gazdasági elemzése mindazon tevékenységek összessége, amelyek a társadalmi-gazdasági folyamatok által meghatározott vállalalkozási értékteremtési folyamat összefüggéseinek feltárására irányulnak, megalapozván ezáltal a vezetői döntések, ezen keresztül a vállalkozás gazdálkodását, a vállalalkozási menedzsment és a munkatársak céltudatos cselekvését” (Körmendi, 2007) 12. oldal

A gazdasági elemzéshez szükséges adatbázist a vállalati számviteli információs rendszer adja. Jelentős szerepet kap egy vállalkozás ellenőrzési rendszerében. Hozzájárul ahhoz, hogy a tervezést, elemzést és ellenőrzést segítő rendszerek egységesen működjenek. A controlling egy olyan alrendszer, amely szélesebb körű az elemzés fogalmánál, abból adódóan, hogy magában foglalja még a tervezést és az ellenőrzést. A controlling a költségek és bevételek vizsgálatára is fókuszál. (Takács I. , 2009)

Az elemzés segítségével a menedzsereken át a tulajdonosok, hitelezők, szállítók, befektetők, munkavállalók és fogyasztók is hasznos információhoz juthatnak. A vállalat controlling rendszerének működéséhez elengedhetetlen az elemzés. (Balogh, dátum nélk.)

A gazdasági elemzés célja segíteni megérteni, értékelni milyen gazdasági folyamatok, trendek vagy jelenségek vannak hatással a vállalkozásra, s igyekszik feltérképezni a gazdaságban játszódó folyamatok okait. (Paár és társai, 2021)

A megfigyelt gazdasági jelenség egy ok-okozati kapcsolat utolsó láncszeme (1. ábra). Az elemzést végzője próbálja kideríteni a közties okok azonosításával azt az okot, amely által sikerül megszüntetni operatív vagy stratégiai intézkedésekkel. (Takács I. , 2009)

1. ábra Műszaki-kereskedelmi-gazdasági jelenségek ok-okozati összefüggései

Forrás: (Takács I., 2009) 3. oldal alapján

„A műszaki-gazdasági tevékenység elemzésének **tárgya** a vállalkozás piaci, fejlesztési, beszerzési, termelési tevékenysége, valamint a tevékenységek komplex értékelése. Az elemzés alapjául szolgáló információkat a számvitel, a statisztika, a tervek és a különböző szabályzatokban rögzített nyilvántartások külső és belső információk, valamint hatályos jogszabályok tartalmazzák.” (Ormos, 2018)

A gazdasági elemzés **feladatai** közé tartoznak a következők:

- *A vállalalkozási döntések előkészítése és alátámasztása*
- *A meghatározott feladatok elvégzésének hatékonyságának és eredményességének értékelése*
- *A vállalkozás tevékenységének széleskörű elemzése*
- *A vállalkozás fejlődési tendenciáinak elemzése*
- *A rendelkezésre álló erőforrások és azok megfelelő felhasználásának követése*
- *Segíti a belső felelősségi és érdekeltségi rendszer kialakítását, működését.* (Körmendi, 2007)

A feladatai után ismertetni szeretném a gazdasági elemzés 3 legkiemelkedőbb **fajtaját**. Elsősorban a terjedelme szerint, amely lehet átfogó vagy részleges. Az előbbi a gazdasági

rendszer egészének a komplex elemzését végzi, az utóbbi csak az alrendszereit elemzi. A második fajta a felhasznált adatok milyensége, ami lehet műszaki gazdasági (számviteli adatokat és műszaki paramétereket veszi figyelembe), illetve gazdasági (csak számviteli alapján). Időbeli megközelítése szerint megkülönböztetünk statikus és dinamikus elemzést. (Birher és társai, 2009)

Általános módszerek

A közgazdasági elemzés elsődleges célja a gazdaságon belüli működés meghatározása. Erre kétféle gazdasági elemzés létezik: deduktív és induktív módszer. A deduktív (következtető) módszert általában a gazdasági események tanulmányozására használják, amely a vizsgálat tényszerű információiból, feltételezéseiből a részleges irányba halad. Az induktív (felépítő) módszer szerinti vizsgálat a jelenségek részeleleitől halad az általános felé. (Gyanvaish, 2022)

Elemzés módszerei

Az 1. táblázat bemutatja a gazdasági elemzés céljait és módszereit a gazdasági folyamat különböző szakaszaiban.

1. táblázat A gazdasági elemzés céljai és módszerei a gazdasági folyamat különböző szakaszaiban

Cél és módszer	Döntést megelőző szakasz	Végrehajtás szakasz	Utólagos szakasz
Cél	Optimális döntés	Kitűzött cél megvalósításának biztosítása	Tényleges eredmények elemzése
Módszer	Gazdaságossági számítások, gazdasági döntéseket megelőző elemzések	Végrehajtás állásáról szóló folyamatos információ elemzése	Összehasonlítás, tényezőkre bontás
	Operatív elemzés		Revíziós jellegű, retrospektív elemzés

Forrás: (Tóthné, 2014) alapján

Viszonyszámok

A dolgozatom során a pénzügyi mutatók kiszámításához abszolút számokat alkalmaztam, amelyek önmagukban is képezhetik egy mutató értékét. (ilyen az éves árbevétel). Ez azonban csak egy volumen szám, ami adott időpontra vonatkozik, így több perspektívából csak adatok egymás mellé állításával ismerhetőek meg a változások értékben és indexszel a megelőző adatokhoz viszonyítva.

A statisztikai adatoknak sokszor nem az abszolút, hanem egy viszonylagos nagyságrend jellemzi kifejezetten a vizsgált jelenséget, aminek kifejezéséhez segítenek a viszonyszámok. (Zémán és társa, 2019)

„A viszonyszám két – valamilyen szempontból összetartozó – statisztikai adat arányát fejezi ki. A viszonyszám tehát két statisztikai adat hányadosa.” (Fazekas, 2016)

Általános képlete:

$$\text{Viszonyszám} = \frac{\text{Viszonyítandó adat}}{\text{Viszonyítás alapját képező adat}}$$

A kapott értéket kifejezhetjük együtthatós formában, ám legtöbbször a százalékos formát használják. A viszonyszámoknak többféle kategóriája létezik, ennek a 3 gazdasági, számviteli elemzésben megjelenő fajtája a 2. táblázatban láthatóak. (Fazekas, 2016)

2. táblázat A viszonyszámok három leggyakrabban használt fajtája

Viszonyszám fajtái	Képlet	Tartalma	Példa
Megoszlási viszonyszám	$\frac{\text{Részszakaság}}{\text{Főszakaság}}$	A vizsgált sokaság belső arányát, összetételét fejezi ki.	Eszköz- és forrásfajta struktúrája bizonyos szempont alapján
Dinamikus viszonyszám	$\frac{\text{Tárgyidőszak adata}}{\text{Bázisidőszak adata}}$	Az időbeli változásokat vizsgálja két különböző időpontra vagy időszakra vonatkozóan, s kifejezi azok arányát.	Eszközök és források állományváltozása
Intenzitási viszonyszám	$\frac{\text{Részszakaság}}{\text{Főszakaság}}$	Két különböző fajta, de egymással összefüggő adat hányadosa.	Fedezeti, jövedelmezőségi mutatók

Forrás: Saját szerkesztés (Zémán és társa, 2019) és (Fazekas, 2016) alapján

Beszámolóelemzés

Az elemzés megkívánja a megfelelő mennyiségű és minőségi információk, amelyet a már bemutatott beszámoló biztosít. A beszámoló elemzése kétféleképpen történhet:

- külső mérlegelemzés
- belső mérlegelemzés

A külső mérlegelemzés a nyilvános közzétételű, vállalkozás által elkészített beszámoló. A vállalkozás pénzügyi, vagyoni és jövedelmi helyzetét annak elemzéséhez és minősítéséhez csak a beszámoló adatai nyújtanak támaszt, így csak a mérleg és eredménykimutatás adataira lehet hagyatkozni, illetve a kiegészítő mellékletre.

A belső mérlegelemzés már nem csak a beszámoló adatait veszi alapul, hanem azon kívül eső, a vállalkozásról ismert adatokat is belevon, tehát az elemzéshez belső információkat is alkalmazhatnak. Ilyen például a főkönyvi számlák, analitikus nyilvántartások, meghatározó jelentőséggel bíró bizonylatok (Pucsek és társai, 2016)

Az elemzés során a vizsgált jelenségeket legtöbbször mutatószámok segítségével jelenítjük meg. Az általános mérlegelemzés az említett mutatószámok képzésével és összevetésével foglalkozik. (Balogh, dátum nélk.)

A mutatószámok két különböző csoportját különböztetjük meg:

- abszolút mutatószámok
- relatív mutatószámok

Az abszolút mutatószámok a beszámolóban megtalálhatók, vagy azok egy része számításra nyerhető. Azonban ezen mutatók korlátozott jelentőséggel bírnak, mivel kevés információt lehet kinyerni belőlük, és nem mondanak semmit a többi mutatóhoz való viszonyokról, az alárendeltségük, felsőbbrendűségük vagy alsóbbrendűségük tekintetében. (Pucsek és társai, 2016)

Azonban az említett mutatószámok kiváló kiindulópontként lehet hasznosítani, hiszen segíthetnek a relatív mutatószámok meghatározásában.

A relatív mutatószám, más nevén viszonyszám a már előbbieken bemutatott két abszolút szám közötti viszony hányadosát számolhatjuk ki vele. A két abszolút érték használata közben elengedhetetlen az, hogy ne álljon fenn a két szám között egyfajta logikai kapcsolat a végeredmény értelmezhetősége érdekében. (Sebes, 2013)

3.1 Mérlegelemzés

A mérlegelemzés feladata a vállalkozás eszközeinek és forrásainak, valamint a pénzügyi helyzetének és azok változásának kiértékelése, megítélése.

Az elemzés kétféle technikával végezhető el:

- Bázisadatokhoz viszonyítva, abból adódóan, hogy a mérleg kettő üzleti év záróadatát foglalja magában
- Tervadatokhoz viszonyítva, ami valószínűsíti a mérlegterv elkészítését. (Pucsek és társai, 2016)

Az elemzés célja és tárgya két különböző módon és részletességgel végezhető, a mérleg átfogó vagy az egyes mérlegtételek alakulásának vizsgálatával

Az elemzéshez felhasznált eszközök és források adatai - a nemzetközi szakirodalomban elfogadott módon - lehetnek vertikálisak és horizontálisak. Az előbbi módszer az eszközök és források összetételének vizsgálatával és mutatók képzésével történik. A horizontális elemzés során olyan mutatókat határoznak meg, amelyek egy-egy csoportot vagy tételt hasonlítanak össze a mérleg mindkét oldalán, az elemzés céljától függően. (Sebes, 2013) (Otto és társa, 2000)

3.1.1 A vagyoni helyzet átfogó vizsgálata

A vagyoni helyzet elemzése a mérleg adatainak vizsgálatával végezhető el, amely által megfigyelhető az eszköz és forrás összetétele és a köztük lévő fedezeti pozíció (akár különféle mutatószámok használatával is). (Sebes, 2013)

Erre a legmegfelelőbb a vagyon- és tőkestruktúra mutatóinak értékelése. „A mutatók többsége megoszlási viszonyszám, amely valamely eszköz- vagy forráscsoport mérlegfőösszeghez vagy a felette lévő főcsoport viszonyított arányát vizsgálja, de előfordulnak köztük a részcsoportokat egymáshoz mérő koordinációs viszonyszámok, valamint eszköz-forrás kapcsolatot vizsgáló keresztirányú mutatók is.” (Takács A. , 2021)18. oldal

Eszközoldal elemzése (vagyonstruktúra vizsgálatához)

A vagyon szerkezetét a vagyonstruktúra-mutatókkal lehet bemutatni, amely szemlélteti a teljes eszközállományon belül az egyes eszközcsoportok vagy egyes nagyobb eszközcsoportokon belül a csoportba tartozó eszközfajták arányát. (Béhm és társa, 2017)

A vagyonstruktúra-mutató általános formája:

$$\text{Vagyonstruktúra} = \frac{\text{Eszközfajta}}{\text{Eszközcsoport}} \cdot 100 = \%$$

„A vagyonstruktúra statikus mutatóinak kedvező vagy kedvezőtlen volta nehezen íté-
hető meg. Függ a vállalkozás tevékenységi körétől, helyétől is. [...] Fontos viszont a va-
gyonstruktúra időbeli változatának vizsgálata és az okok felderítése.” (Borszéki, 2002)

A mutatóval jelezhető:

- a befektetett eszközök aránya az összes vagyomból,
- a forgóeszközök aránya az összes vagyomból,
- a tárgyi eszközök aránya a befektetett eszközökből,

A tárgyi eszközök arányának elemzése mellett fontosnak tartom a használhatósági vizsgálat elkészítését, amelyből az tárgyi eszköz nettó értéke és annak bruttó értéke hányadosaként megtudható mennyire öregek a tárgyi eszközök, majd az értékcsökkenési leírás és tárgyi eszközök bruttó értékének hányadosával megállapítható a pótlás, fejlesztés szükségessége.

- a tartós forrással finanszírozott forgóeszköz aránya az összes forgóeszközből.
(Zémán és társa, 2019)

Forrásoldal elemzése (tőkestruktúra vizsgálatához)

A tőkeszerkezet szemléltetéséhez legideálisabb a tőkeszerkezeti mutatók vizsgálata. Ezek segítségével megállapítható, hogy a vállalkozás teljes tőkéjének mekkora hányadát teszik ki az egyes tőkecsoportok, illetve egy nagyobb tőkecsoporton belül a csoporthoz tartozó tőkefajták. (Béhm és társa, 2017)

A tőkestruktúra (tőkeszerkezet) mutató általános formája:

$$Tőkestruktúra = \frac{Tőkefajta}{Tőkecsoport} \cdot 100 = \%$$

A vizsgálattal bemutatható:

- *A saját tőke aránya az összes forrásból (Tőkeellátottság):*

A mutató értéke kedvezőnek mondható, ha a mutató növekszik. Azonban ez függ a vállalkozás jellegétől. A mutató kifejezi a vállalkozás eszközeit milyen arányban finanszírozza saját tőkéből. A 30% alatti érték kritikusnak tekinthető. (Sebes, 2013)

➤ *A jegyzett tőke aránya a saját tőkén belül (Saját tőke alakulása):*

A mutató előző időszakhoz viszonyított növekedése a saját tőke összegének változását mutatja a jegyzett tőkéhez képest. Kedvező, ha a mutató értéke nagyobb, mint 100%. Az 100%-nál kisebb arányszám tőkevesztést jelez. (Zémán és társa, 2019)

➤ *A kötelezettségek aránya az összes forrásból (Kötelezettségek aránya):*

„A hosszú és rövid lejáratú tartozások arányát mutatja. A 70%, vagy a felett kedvezőtlen” (Sebes, 2013) 23. oldal

➤ *A kötelezettségek aránya a saját tőkéből (Tőkefeszültség)*

Az egy tőkeegységre jutó adósságot fejezi ki. A változás minősíthető

➤ *Saját tőke aránya a befektetett eszközökből (Befektetett eszközök fedezettsége)*

Megállapítható vele, hogy a saját tőke a befektetett eszközök hány százalékát tudják finanszírozni, kedvező a 30% vagy a feletti érték (Zémán és társa, 2019)

3.1.2 A pénzügyi helyzet vizsgálata

Napjainkban pénzügyi értelemben véve a likviditás a vállalatok pénzügyi stabilitásaként és erősségként értelmezhető. Ebből kifolyólag a likviditás azt jelenti, milyen könnyen vagy hatékonyan képes a gazdasági szervezet pénzeszközhöz jutni annak érdekében, hogy rövid lejáratú kötelezettségeit rendezni tudja.

Azonban érdemes odafigyelni arra, hogy a likviditás és a fizetőképesség fogalma különbözik egymástól. A likviditás rövid távra szól, míg a fizetőképesség a vállalatok azon képességére fókuszál, amely képes hosszú távú kötelezettségeit is kifizetni. Egy vállalat abban az esetben jelenthető ki likvidnek, ha aktuális fizetési kötelezettségeit időben és folyamatosan teljesíteni tudja. (Illés, 2009)

A rövid távú pénzügyi helyzet elemzése mutatók felhasználásával

A vállalatok rövid távú pénzügyi helyzete a forgóeszközök és a rövid lejáratú, éven belül esedékes források összehasonlításával vizsgálható meg. A leggyakoribb mutatóit a következő bekezdések foglalják magukban. (Illés, 2009)

Likviditási arány

A mutató kimutatja, hogy az egy év alatt pénzzé tehető eszközök milyen arányban tudják fedezni az éven belül esedékes rövid lejáratú forrásokat azok hányadosával. A Világbank a minimum 1,3-as arányt fogadja el, amely azt jelenti, hogy a rövid lejáratú kötelezettségeinek összegét 30%-kal túl tudja teljesíteni a vállalkozás. (Horváth, 2016)

Számításának képlete:

$$\text{Likviditási arány} = \frac{\text{Forgóeszközök}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$$

Likviditási gyorsráta

A likviditási gyorsráta az előbb megismert mutatóhoz képest szigorúbb, mert figyelembe veszi a forgóeszközök mobilitását. A forgóeszközök közül általában a készletek a legalacsonyabb mobilitásúak, így a ráta számlálóját annak összegével kell csökkenteni. Ez abból adódik, hogy valószínűleg a raktárkészletet nem lehet rövid idő alatt értékesíteni, kevésbé likvid. A mutató által derül ki igazán a vállalat azon képessége, hogy képes-e fedezni a rövid távú kötelezettségeit. (Virág, 1996)

Számításának képlete:

$$\text{Likviditási gyorsráta} = \frac{\text{Forgóeszközök} - \text{Készletek}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$$

Készpénzlikviditás

A készpénzarány még tovább viszi a likviditás próbáját. Ez az arány csak a vállalat leglikvidebb eszközeit – készpénzt és forgalomképes értékpapírokat – veszi figyelembe. Ezek azok az eszközök, amelyek a legkönnyebben elérhetőek a vállalat számára a rövid távú kötelezettségek kifizetéséhez. (corporatefinanceinstitute.com, 2023)

$$\text{Készpénzlikviditás} = \frac{\text{Pénzeszközök (Készpénz + Bankbetét)}}{\text{Esedékes rövid lejáratú kötelezettségek}}$$

Hitelfedezettségi mutató

„A **hitelfedezettségi mutató** információt ad arról, hogy az egy éven belül várhatóan befolyó pénzüsszegek milyen mértékben nyújtanak fedezetet az egy éven belül esedékes fizetési kötelezettségekre.” (Takács A. , 2021) 22. oldal

$$\text{Hitelfedezettségi mutató} = \frac{\text{Követelések}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$$

A hosszú távú pénzügyi helyzet elemzése mutatók felhasználásával

Az adósságviselő képesség vizsgálat a vállalat pénzügyi helyzetét hosszú távon elemzi az adósságmutatókkal, amelyek a pénzügyi tőkeszerkezetre és a pénzügyi szerkezetre alapoznak. Tájékoztat arról, hogy a vállalat milyen mértékben fedezi adósságát idegen forrásokból, s a hitelezők kockázatát. A magas értékű adósság mutató leminősíti a vállalkozást, hiszen az a hitelezőknek nagyobb kockázatot jelent. (Horváth, 2016)

Az értékelés alapja lehet:

- az adósságállomány aránya
- adósságállomány számszerűsítése. (Bíró és társai, 2001)

Adósságállomány

Az adósságállomány az egy éven túli kötelezettségek összességét nézi, amely a hátrasorolt és a hosszú lejáratú kötelezettsége összegéből áll. (Takács A. , 2021)

Kiszámításának módja:

$$\text{Adósságállomány} = \text{Hátra sorolt köt.} + \text{Hosszú lej. köt.}$$

Adósságállomány aránya

Az adósságállomány arány egy olyan pénzügyi mutató, amely a vállalat tőkeáttételének mértékét méri. A pénzügyi tőkeáttételnél a gazdasági szervezet kölcsöntőkét használ fel finanszírozási forrásként annak érdekében, hogy eszközeit bővítse és növelje a befektetés potenciális megtérülését. A mutató tehát megmutatja, hogy a társaság vagyonának hány százaléka van hitelből finanszírozva. (Hayes, 2022)

$$\text{Adósságállomány aránya} = \frac{\text{Adósságállomány}}{\text{Adósságállomány} + \text{Saját tőke}}$$

Saját-tőke arány

A mutató kifejezi a saját tőke arányát a tartós forrásokon belül, amelynek értéke akkor elfogadható, ha 40% felett van, és minél magasabb. (Paár és társai, 2021)

$$\text{Saját tőke aránya} = \frac{\text{Saját tőke}}{\text{Adósságállomány} + \text{Saját tőke}}$$

Adósságállomány fedezettsége

A mutató kifejezi, hogy egy forintnyi adósságra hány forint saját tőke jut a vállalkozás forrásaink belül. A mutató értéke minél nagyobb annál kedvezőbb, azonban mindenképpen legalább 0,67 felettnak kell lennie. (Paár és társai, 2021)

$$\text{Az adósságállomány fedezettsége} = \frac{\text{Adósságállomány}}{\text{Adósságállomány} + \text{Saját tőke}}$$

Eladósodottság foka

A mutató kifejezi az idegen források arányát a vállalkozások teljes vagyonához viszonyítva. Ez az összehasonlítás azt mutatja, hogy az eszközöket milyen mértékben terhelik kötelezettségvállalások. (Paár és társai, 2021)

$$\text{Eladósodottság foka} = \frac{\text{Kötelezettségek}}{\text{Összes eszköz}}$$

3.2 Eredménykimutató adatainak elemzése

3.2.1 A jövedelmezőségi helyzet vizsgálat

Minden vállalkozás általános célja a nyereségesség maximalizálása. A vállalkozás tevékenysége az első naptól kezdve a fenntartható és növekvő profit elérésére törekszik. A vállalatvezetők számos eszközre és elemzésre támaszkodnak, hogy segítsenek azonosítani a nyereség maximalizálásának módjait, és új módszereket hozzanak létre a profittermelésre. Az egyik eszköz, amelyre támaszkodnak, a jövedelmezőségi elemzés, amely segít megérteni, mennyire jövedelmező a vállalkozás.

A jövedelmezőségi elemzés keretein belül lehetőség van az eredmény különböző szempont szerinti vizsgálatára, összevetésére. A vállalatnak segít az erőforrásait megtervezni

(ERP) ezzel támogatva a vállalati döntések egyszerűbb meghozatalát és megtalálni a jövedelmezőség optimalizálásának módjait.

A jövedelmezőség elemzésének számos módja van. Egyes iparágaknak vannak olyan megfontolásai, amelyek egyediek a bennük működő vállalkozások számára. Míg végül minden vállalkozás máshogyan dolgozik. (Datarails, dátum nélk.) (Weiser, 2010)

A jövedelmezőségi elemzés módszertana:

A meghatározott eredménykategóriákat vetítési alaphoz viszonyítjuk. Ez az alap lehet minőségi vagy jövedelmezőség tendenciaszerű elemzés, megfigyelhető vele az eredményesség alakulás és lehetőséget ad viszonyítani más szervek adataival. (Bíró és társai, 2001)

Számításának alapképlete:

$$\text{Jövedelmezőség} = \frac{\text{Eredmény}}{\text{Vetítési alap}}$$

„Az elemzés során alkalmazható eredménykategóriák a következők lehetnek:

- – az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye ($N_{\bar{u}}$)
- – az adózás előtti eredmény (N_a)
- – az adózott eredmény (N_{ad})
- –értékesítés bruttó eredménye (fedezeti összeg)

Felhasználható vetítési alapnak az alábbiak választhatók:

- Értékesítés nettó árbevétele (\acute{A} nettó)
- Értékesítés nettó árbevételenek további bevételekkel növelt összege
- a saját tőke összege
- a lekötött eszközök nettó értéke és a készletek összege (E nettó)
- az összes eszközérték
- a bérköltség (B)
- a személyi jellegű ráfordítások
- a vállalkozás állományi létszáma (L)” (Weiser, 2010)

A leggyakrabban számított jövedelmezőségi mutatókat a következők:

Árbevétel-arányos jövedelmezőség mutatók:

$$= \frac{\text{Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye}}{\text{Értékesítés nettó árbevétele} + \text{egyéb betétel}} \cdot 100$$
$$= \frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{összes árbevétel} + \text{egyéb bevétel} + \text{pénzügyi bevételek}} \cdot 100$$

Az árbevételre vonatkozó jövedelmezőségi mutatók esetében a kiválasztott jövedelmezőségi kategóriákat a vállalkozás árbevételével és egyéb bevételeivel vetik össze. (Sebes, 2013)

Tőke- (vagyon-) arányos jövedelmezőség mutatók:

$$= \frac{\text{Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye}}{\text{Saját tőke}} \cdot 100$$
$$= \frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Saját tőke}} \cdot 100$$
$$ROE = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Saját tőke}} \cdot 100 = \%$$

Kiemelném, hogy ROE mutató a legismertebb vállalatértékelési mutató, amely megjeleníti, hogy egy vállalat mennyire nyereségesen működteti a saját tőkéjét. Magas értéke és emelkedő tendenciája meggyőző jel, de óvatossá kell lenni vele. A túlméretezett ROE számos problémát jelezhet. Például túlzott adósságot. (Ormos, 2018)

Eszközarányos jövedelmezőség

E mutatók esetében hasznos a kiválasztott eredménytáblát az eszközök egy adott csoportjához kapcsolni, amelyek alakulása jelzi az eszközök jövedelemtermelő képességét, és remélhetőleg növekedést mutat.

$$= \frac{\text{Üzemi (üzleti) eredmény}}{\text{Immateriális javak} + \text{Tárgyi eszközök} + \text{Készletek}} \cdot 100 = \%$$
$$ROA = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Összes eszköz értéke}} \cdot 100 = \%$$

Az eszközarányos megtérülés kifejezi egy vállalat jövedelmezőségét az összeg eszközhöz viszonyítva. Tehát használata során megtudhatjuk az adott vállalat milyen hatékonyan veszi igénybe a bevételszerzéshez felhasznált erőforrásait a profittermelésre. A kapott eredmény 100 Ft eszközre jutó adózott eredményre értendő. A 3-4% feletti arány elfogadható. (Horváth, 2016) (Hargrave, 2022)

Bérrarányos jövedelmezőség

$$= \frac{\text{Üzemi (üzleti) eredmény}}{\text{Bérrköltség}} \cdot 100 = \%$$

$$= \frac{\text{Bérrarányos üzemi jövedelmezőség}}{\text{Létszám}} \cdot 100 = \%$$

Ezeknek a mutatóknak az értékelése során az előrehaladást, a változás irányát tudjuk megfigyelni. (Bíró és társai, 2001)

Erőforrás arányos jövedelmezőség

$$= \frac{\text{Üzemi (üzleti) eredmény}}{\text{Immateriális javak} + \text{Tárgyi eszközök} + \text{Készletek} + \text{Bérrköltség}} \cdot 100 = \%$$

Ezen jövedelmezőségi mutató úgy próbálja mérni a jövedelmezőséget, hogy az eredményt több erőforrással (eszközök, munkaerő-ráfordítás) egyidejűleg hasonlítja össze. Segítségével láthatóvá válik a jövedelmezőség időbeli alakulásáról és a fejlődés dinamikájáról. (Bíró és társai, 2001)

3.3 Hatékonyság vizsgálat

A hatékonysági mutatók arra összpontosítanak, hogy a vállalkozás megfelelően használja-e ki az erőforrásait. Az erőforrásokat kifejező adatokat kétféle tényezőhöz viszonyítjuk: költséget vagy teljesítményt kifejezőhöz. (Horváth, 2016)

A 3. táblázatban megfigyelhető az összköltség eljárással készülő eredménykimutatások alapján milyen számításokkal határozható meg a termelő-szolgáltató tevékenységet végző vállalkozás hatékonysága. „A tevékenységek hatékonysága függ az egyes elemek hatékonyságától és a tevékenységek arányaitól.” (Gyallai, 2007) 21. oldal

„A **bruttó termelési érték** a vállalkozás tárgyidőszaki telje hozamértékét jelenti. Ez egyértelműen csupán a termelőtevékenységnél mérhető. Természetesen a termelőtevékenység hozamértéke nem tartalmazhatja a beszerzett és változatlan formában értékesített tételeket” (Pucsek és társai, 2016) 124. oldal

3. táblázat *Összköltség eljárással készülő eredménykimutatás termelési értékének meghatározása*

I. Értékesítés nettó árbevétele
+ III. Egyéb bevételek
= Összes bevétel
– IV. 08. Eladott áruk beszerzési értéke (ELÁBÉ)
± II. 03. Saját termelésű készletek állományváltozása
+ II. 04. Saját előállítású eszközök aktivált értéke
Bruttó termelési érték
– IV. 05. Anyagköltség
– IV. 06. Igénybe vett anyagjellegű szolgáltatások értéke
Anyagmentes termelési érték
– VI. Értékcsökkenési leírás
Nettó termelési érték

Forrás: (Béhm és társa, 2017) és (Pucsek és társai, 2016) alapján

Az **anyagmentes termelés** a bruttó érték alapján kerül meghatározásra, kivonva belőle az anyagi jellegű ráfordítások értéke. Mivel az előzőekben már csökkentve lett az értéke az ELÁBÉ összegével, így már nem vonandó le. Megmutatja a vállalkozás az új érték létrehozását mekkora többlettel támogatta. (Béhm és társa, 2017)

A **nettó termelési érték** megállapításával a vállalkozás erőforrás-felhasználási hatékonyságát most már nemzetgazdasági szinten méri. Ez az egyik legfontosabb hatékonysági mutató, mivel számszerűsíti a vállalkozás által létrehozott új értéket. (Pap, 2009)

A parciális hatékonysági mutatók bizonyos erőforrások felhasználásának hatékonyságát értékelik akár erőforrásfajtánként. Önmagukban nem lehet értékelni őket, csak összefüggéseikben. A következő bekezdésben ismerhetők meg a legfőbb hatékonysági mutatók. (Paár és társai, 2021)

Tőkehatékonyság

Hivatalosan a tőkehatékonyságot a bruttó termelési érték és a saját tőke arányaként határozzuk meg, mely által megkapjuk arra a kérdésre a választ, hogy a saját tőkénket hány-szorosan szerezzük meg. (pénzügysziget.hu, 2009)

Termelési költségszint

„Fordított hatékonysági mutatóként értelmezhetjük a termelési költségek és a bruttó termelési érték hányadosát. [...] Kedvező, ha 100% alatti, s minél jobban elmarad attól. Fontos a statikus állapot is, de alapvetően a trendet kell értékelni.” 111. oldal. A mutató a termelési költségek és a bruttó termelési érték hányadosaként adható meg. (Bíró és társai, 2001)

Élőmunka-hatékonyság mutatók

$$1 \text{ főre jutó bruttó termelési érték} = \frac{\text{Bruttó termelési érték}}{\text{Létszám}}$$

$$1 \text{ főre jutó nettó termelési érték} = \frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{Létszám}}$$

Ezek a mutatók termelékenységi mutatóként értelmezhetők. Az egy főre jutó termelési érték kifejezi a teljesítményt a létszám arányában. Azonban erre az értékre befolyással lehetnek például a külső kooperáció mértéke (Mundrák, 2021) (Pucsek és társai, 2016)

Bérhatékonyság

$$1 \text{ Ft bérköltségre jutó nettó termelési érték} = \frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{Bérköltség}}$$

$$1 \text{ Ft személyi jellegű ráfordításra jutó nettó termelési érték} \\ = \frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{Személyi jellegű ráfordítások}}$$

A mutató azt fejezi ki, hogy a vállalkozásban kifizetett bérek mennyire képesek új értéket teremteni. (Mundrák, 2021)

Eszközhatékonyság

$$\text{Lekötött eszközök hatékonysága} = \frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{Lekötött eszközérték}}$$

$$\text{Tárgyi eszközök hatékonysága} = \frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{Tárgyi eszközök}}$$

Ez a mutató a befektetett és forgóeszközök, valamint a készletek által létrehozott új érték képződését fejezi ki egy multiplikátor formájában. A befektetett eszközöket itt nem vesszük figyelembe, mivel azok "teljesítménye" sem szerepel a hozamokban. (Pucsek és társai, 2016)

4 Az IMI Elektromos Gépeket Gyártó Kft. bemutatása

Az éves beszámoló kiegészítő mellékletéből megtudható, hogy az IMI Elektromos Gépeket Gyártó Kft.-t 1993. december 15-én 100%-os tulajdonrészrel a Nidec Corporation cégcsoporthoz tartozó Moteurs Leroy Somer cég alapította. Azonban magát a területet, épületeket és eszközöket 1994. január 6-án vásárolta meg a megalapított vállalat az Ipari Műszergyár Rt.-től. A Kft. hatalmas területen fekszik Pest megye területén, Ikladon.

Története

Az IMI hosszú utat tett meg, mire elérte a jelenlegi állapotát, hiszem ez a gyár jogelőd és tapasztalat nélkül, a semmiből kezdte felépíteni magát. A gyár története egészen az 1950-es évek hidegháborús időszakára nyúlik vissza, amikor is speciális feladatok elvégzésére hozták létre. A tervek szerint először Aszódra akarták telepíteni, viszont Iklad rejtett mezőgazdasági területét (az ún. Cservölgyet) alkalmasabbnak találták az investáció megvalósítására. A IMI „zöldmezős” beruházását 1950-52 közötti időben bonyolították le, az 1. képen látható Iklad közigazdasági, elrejtett külterületén.

1. kép - Az Ipari Műszergyár

Forrás: (imi.hu, dátum nélk.)

Már a gyár építéskor sikerült egy kapcsolati rendszert kiépíteniük Aszóddal, ami akkor nagyközségnek számított, ezzel később járási székhellyé vált. A vállalat postáját, telefonkapcsolatát és még a vasúti teherszállítását is sikerült Aszód Közigazgatási szervein keresztül megvalósítani.

Kezdetben haditechnikai termékek termelésére alakították ki, szerelték fel a szükséges technológiai eszközökkel és látták el betanított emberi erőforrással. Ugyanakkor a hangsúly inkább csak ideiglenes, polgári gyártmányok gyártására esett. Ennél viszont sokkal többre

lett volna képes a gyár, de a „Mit és mennyit gyártsunk?” kérdésre a választ a felettes szervek határozták meg. 1952-1961 között még nem foglalt állás a vállalat, hogy mivel is szeretne betörni a piacra, ennél fogva különböző termékeket készítettek, amelyekkel „keresték a helyét és profilját a piacon”.

Elsősorban olyan termékek gyártását indították el, melyekhez nem kellett az elhelyezett gépsorokat átszervezni és tömeggyártásra alkalmasak voltak. Hadd tegyek említést arról a két gépről, amik nagy sikert arattak az 1958-ban szervezett brüsszeli világkiállításon. Az egyik aranyérmes találmány az a gabonaszeletelő gép volt, ami segítette a gabona gyorsabb feldolgozását. A másik a Kovács László által szabadalmaztatott szikraforgácsoló gép, mely 2007-ben is még megtalálható volt hazánkban. Kisebb egységekben indították az említett gépeknek a sorozatgyártását. majd ezután átvette az EMAG Gyár a termelésüket.

2. kép – Az aranyérmes szikraforgácsoló és gabonaszeletelő gépek

Forrás: (Jakabfalvy és társai, 2013) alapján

Az összetoborzott emberi munkaerővel és a megszervezett technológiai háttérrel keresték azt a fajta terméket, melyre specializálódhattak. Így az 50-es években megpróbálkoztak a kisebb fémipari és műanyag termékek készítésével, amelyeket a kisebb méretüknek köszönhetően is több változatban és típusban előállítottak. A tevékenységükkel sok hűtőszekrénybe kerültek műanyag dobozok, polcok, vajtartó és műanyag tálcák, valamint biciklikhez is készültek apróbb alkatrészek. Idővel nem volt olyan háztartás, amelynek ne lett volna IMI háztartási készüléke vagy az üzemeihez kapcsolódó tartozéka. A háztartási és ipari ventilátoraival, varrógépmotorokkal, kézfűrógéppel, magnetofonnal és ezeknek a fejlesztéseivel megalapozta a vállalat hosszútávú jövőjét és hírnévhez jutását.

A 60-as években egy hatalmas mérföldkövet sikerült elérnie a cég életében a vállalatnak. Már nem csak az előző évtizedben említett alkatrészek gyártásába fogott, hanem komplett háztartási gépek gyártását képes volt reprezentálni saját készítésű motorjaival. Első

lépésben csak 6W-4kW teljesítményű egy- és háromfázisú rövidre zárt forgórészű indukciós motorokat, kisebb mennyiségben pedig egyenáramra készült motorokat terveztek többek között háztartási kávéőrölkbe, asztali ventilátorokba, illetve (az ezek közül legsikeresebb) készírtókba. A VDE és UL approbáció lehetővé tette, hogy ezek számos országba eljussanak, mint például az Amerikai Egyesült Államokba.

A 70-es években a nyugati országok piacaira is eljutottak az IMI termékei, amelyeknek kereslete megugrott egyes speciális villamosmotorok gyártása iránt. Ide tartoznak a betonkeverő gépek, szivattyúk és körfűrészek motorjai. Később összefogott a Mosonmagyaróvári kooperációs partnerével annak érdekében, hogy besegítsen a nagy méretű gépek és struktúra megtervezésébe és sorozatgyártásába. Ezek a gépek a „nagyüzemi állattartásra” voltak kifejlesztve. Az IMI ezekhez nagyteljesítményű szabályozható fordulatszámú ventilátorokat, szellőzőket, vezérlő berendezéseket, háromfázisú kivitelben biztosított a számukra, amelyek a zord körülmények ellenére is megállták a helyüket.

A 80-as években elég nagy feladatba kezdett a vállalat, mivel csakis kizárólag erősáramú kiefeszültségű gépek és készülékek javítását tudta szakszerűen kivitelezni. Így bizonyos erősáramú gépek kifejlesztésére és azok legyártására nem egészen volt felkészülve. Ehhez még az elején különféle jogokat vásárolt ahhoz, hogy bele tudjon kezdeni a vagyonvédelmi rendszerek gyártásába is. Kezdetben ezek a gépek konkrét megrendelések alapján lettek elkészítve (például: mozgólépcsők, léptető-motorok, floppy meghajtók sorozatgyártása).

Ezek az évtizedek rávilágítanak, hogy mennyi mindenben kipróbálta magát a vállalkozás. Ám mielőtt rossz véleménnyel lennénk róla, be kell látnunk, hogy legtöbbször helytálltak a termékpalettájuk bővítésénél. A specializációjuk, a villamosgépek-profilja, ennek dacára is megmaradt, mert a termékek bővítése nem akadályozta az IMI profilját, a motorgyártást.

1994. környékén az IMI Ipari Műszergyár Részvénytársasággá alakult és utána felszámolásra került. Az eddigi állami tulajdonban lévő céget árverésre hirdették meg, így került képbe a Leroy-Somer. Ezen a cégen keresztül sikerült megszereznie az amerikai, Emerson nagyvállalatnak az IMI-t.

Az eladásnál a vállalat 2/3-át jelölték ki eladásra, és komplett, 250-300 fővel már működő gyárként üzemelt tovább. A felvásárló egyik alapfeltétele az volt az állam felé, hogy a

környezeti károkat megszüntesse. Leválasztották az ikladi telephelyet rendelésállománnyal, termékstruktúrával, készlettel együtt, majd pár hónap múlva megszüntette az eddig termelt termékeket és a sajátját hozta az IMI-be. Ezeket a termékeket bér munkából szerelték össze az alkatrészeikkel, és ezt követően Franciaországba vitték értékesíteni.

2017-ben ez Emerson eladásra hirdette az egész Leroy-Somer céget, ezzel az IMI Kft.-t is. A Nidec jelentkezett vevőnek, aki az előző tulajdonoshoz képes nem változtatta meg a termékstruktúráját. Az első lényegesebb változás az önálló gazdasági elszámolás bevezetése volt, függetlenül a Leroy-Somert a Kft.-től.

A vállalt termékfejlesztése és a marketingje továbbra is megmaradt a Leroy-Somernél, tehát csak a termelőeszközöket korszerűsítették és a cég irányítását szervezték át, magyar menedzsment jött létre. Ebben a beosztásban dolgoznak a mai napig azért, hogy az IMI Kft. eredményesen működjön. (Jakabfalvy és társai, 2013)

A társaság számviteli politikája

A társaság éves beszámolójából kiderül, hogy a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény előírásai alapján készíti el éves beszámolóját a vizsgált évekről, amely a mérleg „A” változatát és összköltség eljárással készülő eredménykimutatását tartalmazza magyar nyelven. A társaság könyvvizsgálata a kettős könyvvitel elven történik. Az üzleti évnek fordulónapja március 13., s az üzleti évet követő hónap 12. napján készíti el mérlegét.

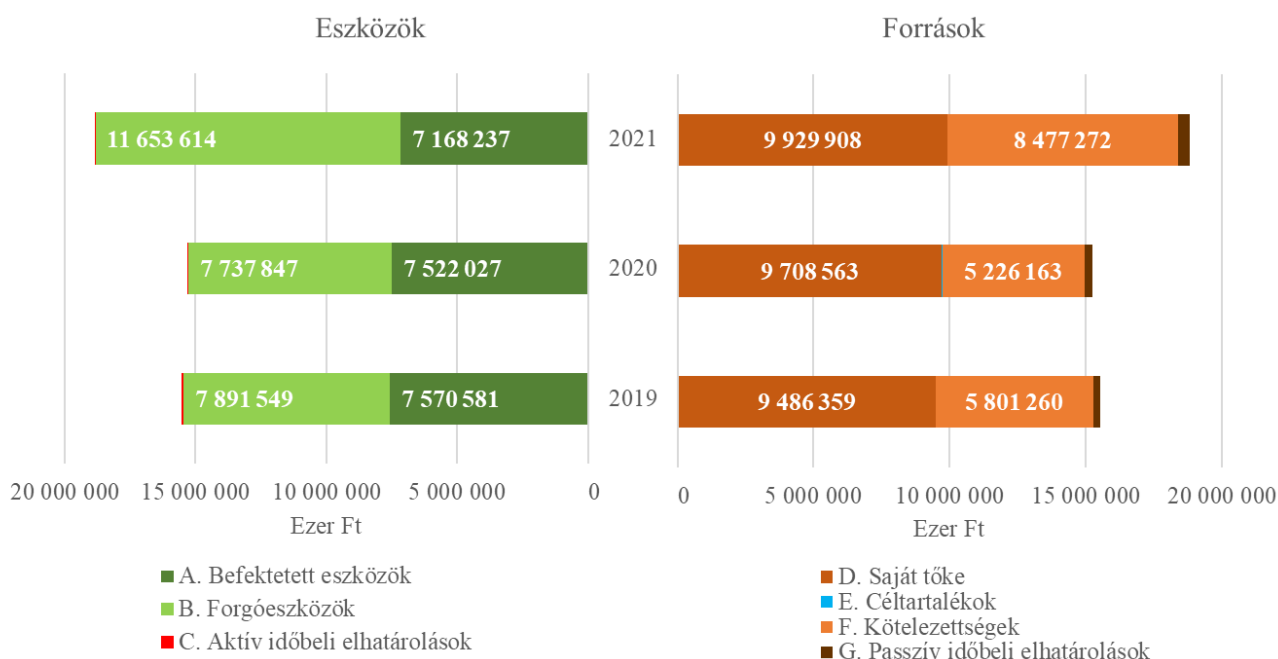
5 Az IMI Kft. gazdasági elemzése

5.1 Az IMI Kft. vagyoni helyzetének elemzése

A társaság eszközeinek szerkezete

A mérlegben megfigyelhető adatokból sokminden kiolvasható az eszközök alakulásáról. A mérlegfőösszeg alakulását vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az elektromos gépeket gyártó társaság eszközei jelentősen megnöttek, 15,3 millió forintról 18,8 millió forintra a 2021-es évben, amely 23,37%-os gyarapodást jelent az előző évi értékhez képest.(2. ábra)

Az IMI Kft. eszközeinek és forrásainak alakulása (2019-2021)

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

2. ábra Az IMI Kft. eszközeinek és forrásainak alakulása (2019-2021)

A 3,57 millió forintos növekedés javarészt a forgóeszközök 50,61%-os növekedésének volt köszönhető, mivel befektetett eszközök és az aktív időbeli elhatárolások értékében nagy volumenű változás nem következett be. A 2019 és 2020-as évek eszközeinek összetételének arányában s értékében sem következett be nagyobb változás. Az eszközök összértékének 49% át tették ki a befektetett eszközök, míg 51%-át a forgóeszközök mindkét évben. A harmadik fő eszközkategória az aktív időbeli elhatárolások, ami mindhárom vizsgált évben a vállalkozás eszközállományának kevesebb mint 1%-át tette ki.

4. táblázat A társaság befektetett eszköz állományának összetétele

Megnevezése	2019		2020		2021	
	ezer Ft	%	ezer Ft	%	ezer Ft	%
Immateriális javak	62 638	1%	49 923	1%	39 292	1%
Tárgyi eszközök	7 507 943	99%	7 472 104	99%	7 128 945	99%
Befektetett pénzügyi eszközök	0	0%	0	0%	0	0%
Összesen	7 570 581	100%	7 522 027	100%	7 168 237	100%

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

A **befektetett eszközök** értékének 2019. évről 2020-ban történő 48 554 eFt-os csökkenéséhez leginkább az immateriális javak 25,47%-os csökkenése járult hozzá. A tárgyévben való további 353 790 eFt-os csökkenésében viszont a tárgyi eszközök értékének 4,81%-os (343 159 eFt) visszaesése volt számottevő. A befektetett eszközök között nem látható arányeltolódás a vizsgált években. (4. táblázat)

Az **immateriális javak** kevesebb mint 1%-át teszik ki a befektetett eszközöknek, ami magában foglalja a szoftverek és az alapítás-átszervezés aktivált értéke mérleg sorokat. Csökkenésük az értékcsökkenési leírás elszámolásából eredeztethető.

A társaság termelő tevékenysége következtében a **tárgyi eszközök** ölelik fel a befektetett eszközök állományának csaknem egészét. A vállalkozás több épületben végzi tevékenységét, amely szükséges a gyártósorok, és -gépek (például eszterga-, öntő-, impregnáló gép) biztonságos elhelyezéséhez. Ebből adódóan kiemelném, hogy a tárgyi eszközök közül az Ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok, illetve a Műszaki berendezések, gépek, járművek alkotják a tárgyi eszközök több mint 85%-át.

A tárgyi eszközök elemzéséhez nem tartom elegendőnek a tárgyi eszközök összetételének vizsgálatát, hiszen azok csak egy pillanatnyi állapotot tükröznek vissza. Ennélfogva úgy döntöttem megvizsgálom a tárgyi eszközök milyen állapotban vannak, milyen mértékben vannak elhasználódva és mekkora a tárgyi eszközök valós, könyv szerinti értéke. (5. táblázat)

5. táblázat A tárgyi eszközök használhatóságának vizsgálata

	2019	2020	2021
Használhatósági fok	45,15%	43,28%	40,69%
Elhasználódottsági (leírtsági) fok	54,85%	56,72%	59,31%

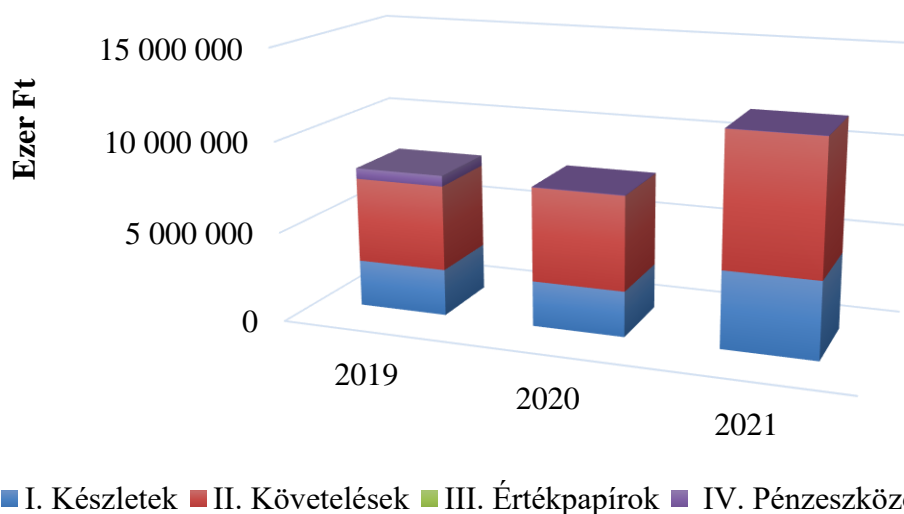
Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

A használhatósági fok értékei 2019-2021-es években 45,15%-ról kezdve folyamatosan csökkenő tendenciát mutatnak, amely nem nevezhető kedvezőnek. Ez arra világít rá, hogy a társaság a tárgyi eszközeit nem pótolja elfogadhatóan, a gépek elhasználódását vagy korszerűtlen gépek használatát érzékelteti.

Következésképpen a használhatósági fok ellentéte, az elhasználódottság foka a vizsgált években folyamatosan emelkedik. Tehát nem a kedvező nulla értékhez közelít hanem a százhoz. A társaság üzemi gépeinek, berendezéseinek és szerszámainak, gyártóeszközeinek állapota miatt egyre nagyobb esélye van annak, hogy a jövőben szükséges lehet a tárgyi eszközöknek a karbantartása és megnövekedett szervizköltséggel kell számolni, sőt ez a selejtezési arány romlásához is vezethet.

A **forgóeszközök értéke** 2020-ban 153°702 eFt-tal csökkent a bázisévhez képest, majd 2021-ben jelentősen, közel 4 milliárd forinttal növekedett meg. A forgóeszközök legalább 92,48%-át a készletek és követelések töltik ki. A kettő között kisebb arányeltolódás látható, amelyet a covid járvány idézett elő a 2020. évben. (3. ábra)

Az IMI Kft. forgóeszköz állománya (2019-2021)

3. ábra Az IMI Kft. forgóeszköz állománya (2019-2021)

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

A **követelések** értéke a tárgyévben láthatóan 2,2 milliárd forinttal növekedett meg az előző évhez képest. Ennek kiváltó oka a vírushelyzet enyhülését követő forgalom, illetve kereslet növekedése. Az eladási árak emelkedése eredményeképp drasztikus növekedésnek

indultak az acél, réz és alumínium alapanyagok árai. Az acél, réz és alumínium a vállalkozás főalapanyagai, hiánya a termelés leállításához vezethet.

A vállalat **pénzeszköze** a 2019. évet követően 2020-ban nagymértékben lecsökkent 565 millió forinttal, ami a tárgyévre tovább csökkent 5 millió forinttal. Azonban ez nem mérvadó, mivel a vállalat cash-pool rendszerben tartja a készpénzállományát, amely a cégcsoporthoz tartozik. A vállalat nem rendelkezik értékpapírokkal.

„A **cash-pool** olyan rövid távú likviditáskezelési technika, amely a tagok folyószámlái közötti forrásallokálással lehetővé teszi a számlák egyenlegeinek, valamint az egyenlegek után fizetendő és kapott kamatok optimalizálását.” (Tóth, 2021)

A **készlet**állományban sem történt a 2019-2020-as években változás, míg 2021-re az értéke megemelkedett 69,17%-kal. A követeléshez hasonlóan a forgalom és alapanyagárak emelkedésére vezethető vissza.

A társaság forrásainak szerkezete

Az elemzés következő lépéseként a mérleg jobb oldalán található források belső szerkezetének arányait vizsgálom, amelynek a 2019-2021-es alakulását a 2. ábra jeleníti meg. A források összetételében erőteljesebb változás a tárgyévben következett be, ami a saját tőke és a kötelezettségek között 11%-os arányeltolódást eredményezett az utóbbi javára. Ennek kiváltó okai a következőkben kivizsgálásra kerülnek.

A **saját tőke** értéke 2019-ről 2020-ban 222,20 millió forinttal, azaz 2,03%-kal emelkedett meg, 2020-ról 2021-ben pedig ismét majdnem ennyivel, 221,34 millió forinttal gyarapodott. A vizsgált években a jegyzett tőkét nem emelték, illetve a tőketartalék értéke sem változott. Az eredménytartalék folyamatos növekedéséből látszik, hogy a vállalat nem halmozott fel veszteséget, így az üzleti eredményeit pozitívan zárta. Ez okozta a saját tőke értékének növekedését.

2020. év folyamán a vállalkozás **céltartalékot** képzett a jövőben felmerülő költségek teljesítéséhez. A céltartalékot a már bejelentett minőségi hibák javítására képezték, amelynek célja a hibás motorok szétszerelési, javítási, szállítási költségeinek fedezése.

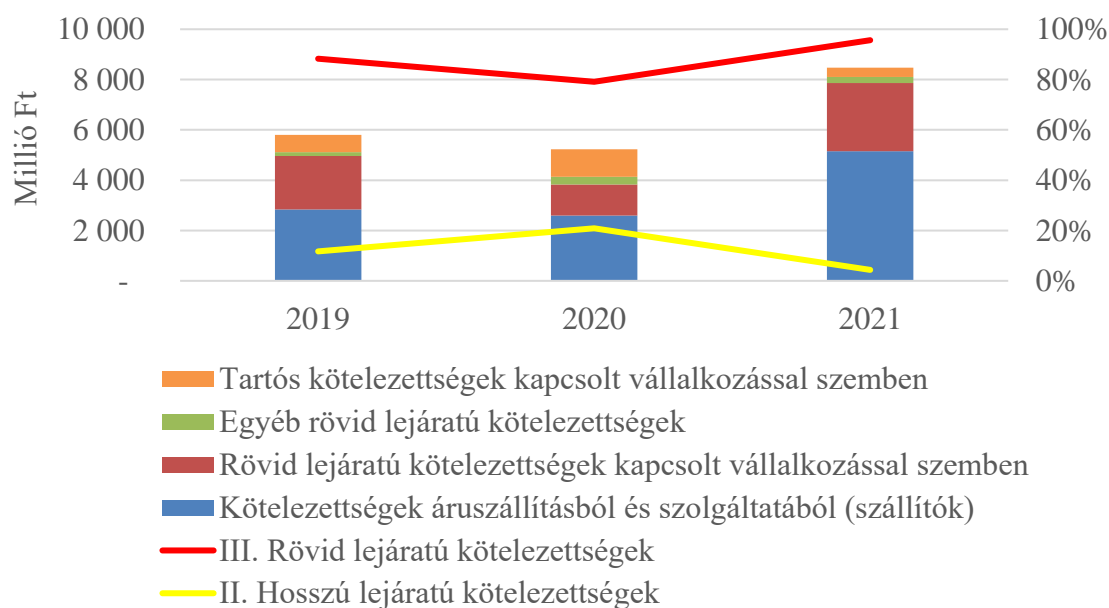
A források állományváltozását túlnyomó részt a **kötelezettségek** értéke okozta, amely 2019-es évről 2020-ban lecsökkent 575,09 millió forinttal. (4. ábra) Ezt a kapcsolt

vállalkozásokkal szemben lévő rövid lejáratú kötelezettségek csökkenése idézte elő összege nek 885,36 millió forintnyi visszaesésével, mivel a 2020-as évben már nem történt cash pooling.

A 2020-as évben viszont megnövekedtek a kapcsolt vállalkozással szemben lévő tartós kötelezettségek mértéke 59,93%-kal. Itt az anyacégtől kapott 5 éves lejáratú kölcsön került kimutatásra. Az egy éven belül esedékes törlesztőrészlete a kapcsolt vállalkozással szembeni rövid lejáratú kötelezettségek értékéből mutatható ki.

2020-ról 2021-ben már lényeges, 3,25 milliárd forintos növekedést tapasztalhatunk a kötelezettségek értékében. Nagyrészt a rövid lejáratú kötelezettségek 96,08%-os pozitív irányú változása felelős ezért. Az 4. ábra is szemlélteti, hogy a rövid lejáratú kötelezettségeken belül a kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból, illetve a rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben megnevezésű tételsorok emelkedtek meg. Az oka a követelések és készlet értékének emelkedéséhez hasonlóan a forgalom és az alapanyagárak növekedése következtében az említett rövid lejáratú kötelezettségek emelkedése.

A rövid- és hosszú lejáratú kötelezettség megoszlása
(2019-2021)

4. ábra A rövid és hosszú lejáratú kötelezettségek megoszlása (2019-2021)

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

A vállalkozás vagyoni helyzetének vizsgálatához a tőkeszerkezeti mutatókat hívtam segítségül, amelyek az 6. táblázatban vannak összefoglalva.

6. táblázat Az IMI Kft. tőkeszerkezeti mutatóinak alakulása (2019-2021)

Mutató megnevezése	2019	2020	2021
Tőkeellátottság	61,07%	63,61%	52,74%
Kötelezettségek aránya-eladósodottság foka	37,35%	34,24%	45,02%
Tőkefeszültség	61,15%	53,83%	85,37%
Saját tőke növekedési mutató	658,12%	673,53%	688,89%
Befektetett eszközök fedezettsége	125,31%	129,07%	138,53%

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

A vállalkozás tőkeszerkezeti mutatói alapján elmondható, hogy a vállalkozás **tőkeerőssége** 2019-ről 2020-ban 2,54%-kal emelkedett. Ennek oka, hogy a saját tőke értéke megnövekedett, míg a kevesebb értékű rövid lejáratú kapcsolt vállalkozással szembeni kötelezettségeik majdnem 1 milliárddal csökkentek. Ez az előzőekben is elhangzott anyacégtől kapott kölcsönrel hozható összefüggésbe. A tárgyévre viszont a tőkeellátottsága visszaesett 10,88%-kal. Ekkor a saját tőke értéke nem emelkedett olyan mértékben, mint a kötelezettségek értéke. Összességében a vállalkozás tőkeellátottsága elfogadható, hiszen a vizsgált években értékük a kritikus 30% felett van.

Mivel a kötelezettségek aránya és a tőkeellátottság ellentétes irányban mozog, így tükrözi, hogy a vállalkozás aránylag alacsony a társaság eladósodottsága. A mutató értéke a bázisévről a tárgyév előtti évre 3,11%-kal csökkent, míg a tárgyévre 10,78%-kal növekedett. Ebből megállapítható, hogy a vállalkozás nem intenzíven vesz igénybe kölcsöntőkét. A kölcsöntőke nagy része az anyavállalattól származik.

Tőkefeszültség mutató a 2019 és 2020. évben a kritikus 70% alatt van, tehát a saját tőke aránya ezekben az években messze túlszárnyalja az idegen tőkét. A tárgyévben viszont 31,54 %-kal emelkedik a mutató értéke, amely a rövid lejáratú kötelezettségek emelkedésének következménye. Ez az előzőekben említett megnövekedett alapanyagár és forgalom miatt történik. Ezzel a kritikus 70% felett van az értéke.

A **saját tőke növekedési mutatóból** megállapítható, hogy a vállalat a 2019-2021-es években a jegyzett tőkén felül csaknem hatszoros értékű tartalékot halmozott fel. A mutatószámok a társaság nyereséges tevékenységének köszönhetően a vizsgált években emelkedő

tendenciát mutatnak. Ez esetben a vállalkozás az adózott eredményét visszaforgatja az eredménytartalékba és nem fizet osztalékot.

A kiszámított mutatók közül a **befektetett eszközök fedezettség** eredményeiből látható, hogy saját tőke teljes mértékben fedezi a befektetett eszközöket a vizsgált években. A fedezeti arány folyamatos növekedést mutat, amelyet az eredménytartalék növekedése általi saját tőke növekedés okoz, illetve a befektetett eszközök értékének csökkenése.

5.2 Az IMI Kft. pénzügyi helyzetének elemzése

Adósságállomány elemzése mutatószámokkal

Az alábbi 7. táblázat tartalmazza a vállalkozás hosszútávú pénzügyi elemzéshez szükséges mutatószámokat.

7. táblázat Az IMI Kft. adósságállományának elemzése mutatószámokkal

Mutató megnevezése		2019	2020	2021
Adósságállomány	e Ft	682 271	1 091 190	369 459
Adósságállomány aránya	%	6,71	10,10	3,59
Saját tőke aránya	%	93,29	89,90	96,41
Adósságállomány fedezettsége	%	1390,41	889,72	2687,69
Eladósodottság foka	%	37,35	34,24	45,02

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

A társaság nem rendelkezik hátrасorolt kötelezettségekkel, így az **adósságállomány** értéke megegyezik a hosszú lejáratú kötelezettségek összegével. A vállalat adósságállománya a 2019. évi 682 271 eFt-ról 2020. évben megemelkedett 408 919 eFt-tal, ami az anyacégtől kapott kölcsön éven túli részét tartalmazza. Ez a tartós kötelezettség kapcsolt vállalkozással szembeni mérlegsoron található meg. Az adósságállomány 2021-ben történő 721 731 eFt értékű csökkenése a kölcsön visszafizetésével függ össze.

A vállalat **adósságállomány aránya** megmutatja, hogy az adósságállomány és a saját tőke összegéből adódóan sem mondható kritikusnak a vállalkozás helyzete, mivel nem éri el a 60%-os értéket. A 2019. évről 2020-ban 3,39%-kal növekedett az értéke a hosszú lejáratú kötelezettségek növekedése miatt, míg a 2021. évre bekövetkező 6,51%-os csökkenés annak csökkenésének köszönhető.

A **saját tőke arány** mutató is ugyanúgy jól alakult a vizsgált három évben, mint az adósságállomány aránya, hiszen kiegyesztik egymást. A saját tőke arányos mutató értéke magas, mivel nem volt alacsonyabb 89,90%-nál. Ez azt jelent, hogy a vállalkozás kritikus helyzetben képes a saját forrásaira támaszkodni.

A 7. táblázat még szemlélteti a vállalkozás adósságállományának fedezettségét. A mutatóból megbizonyosodhatunk arról, hogy a társaság saját tőkéje az áttekintett évek során a saját tőke magas fedezetet biztosít.

Kiszámításra került az eladósodottság foka, amelynek értéke a 2020. évben csökkent 3,11%-kal. Ez a kötelezettségek, azon belül is a kapcsolt vállalkozásokkal szembeni rövid lejáratú kötelezettségek okolhatók, mivel megnőtt a szállítói állomány, illetve az anyavállalati hitel rövid lejáratú része.

A társaság rövid távú pénzügyi helyzetének elemzése

Az IMI Kft. rövid távú pénzügyi mutatóit a 8. táblázat mutatja be.

8. táblázat A vállalkozás likviditási mutatói

Mutató megnevezése	2019	2020	2021
Likviditási mutató	154,16	187,13	143,73
Likviditási gyorsráta	103,60	126,22	91,18
Pénzeszköz-likviditás	11,60	0,69	0,29
Hitelfedezetségi mutató	92,01	125,53	90,89

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

A legszélesebb körű **likviditási ráta** értéke 2020-ban volt a legkimagaslóbb, mivel a vállalkozás forgóeszközeinek és rövid lejáratú kötelezettségeinek aránya megemelkedett. Ez annak köszönhető, hogy a forgó eszközök kevésbé csökkentek, mint a rövid lejáratú kötelezettségek. A Kft. egy éven belül esedékes kötelezettségeit ebben az évben 87,13%-ban fedették a forgóeszközeik. 2021. évben ez az arány lecsökkent 43,4 százalékponttal, ami elsősorban a covid következményeként előidézett szállítói állomány emelkedésének, illetve az anyavállalati hitel rövid lejáratú részének növekedésének tudható be. Összességében elmondható, hogy a társaság likviditás mutatójának értéke a Világbank által elfogadott 1,3-es arány felett van.

A **likviditási gyorsráta** számításánál csak a mobilizálható forgóeszközöket vettem figyelembe. Ezen mutató értéke a likviditási rátához képest jócskán alacsonyabb, tehát

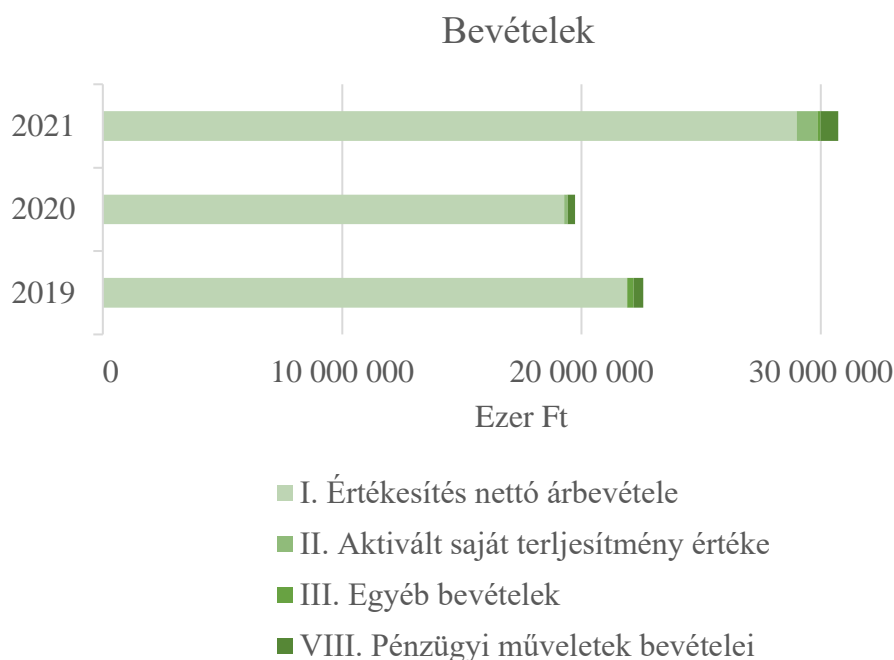
megállapíthatjuk, hogy a készletek meglehetősen fontos szerepet játszanak a forgóeszközökön belül. A 2019-2020-as években a vállalkozás gyorsráta értékei elérik az optimális 100%-ot, a követelések, pénzeszközök maradéktalanul fedezni tudják a vállalat rövid lejáratú kötelezettségeit. A tárgyévben viszont 35,04 százalékpontos romlás következik be, ami a rövid lejáratú kötelezettségek szinte megkétszereződött értékének köszönhető. A készpénzállományának nagy része cash-pool rendszerben van tartva, ennek ellenére is jó eredményekkel rendelkeznek a mutató értékei.

A **likvid pénzeszközök** aránya mutató nem értelmezhető. Ez abból adódhat, hogy a vállalat a cégcsoport cash-pool rendszerében tartja a készpénzállományát, amely minimálisan csökkenti a helyi társaság által tartott likvid pénzeszköz mennyiségét. A cash-pool rendszer miatt a vállalat tényleges likviditási helyzetét nem tükrözi, ebből adódóan értékét nem igazán lehet értelmezni.

A **hitelfedezettségi mutató** értéke a 2020. évben volt a legkedvezőbb (125,53%), viszont ezen értékbe beletartoznak az anyavállalattal szembeni cash pool követelések 794 717 eFt összegben. Ennek kimutatása a kapcsolt követelések mérlegsoron figyelhető meg. A mutató nélküli értéke 106,31%, ami az optimális 100% felett van, így elfogadható likviditást mutat. 2019. és 2021. évben a mutató értékei kedvezőtlenek, mert értékük nem éri el a 100%-ot. Ezen években alacsony volt a követelésállomány a magas rövid lejáratú kötelezettségekkel szemben.

5.3 Az IMI Kft. jövedelmezőségének elemzése

Az Elektromos gépeket gyártó Kft. összes bevétele 2021-ben volt a legkiemelkedőbb 30 727 millió forinttal, ami 10 989 millió forinttal haladta meg a 2020-ban elért értéket (5. ábra). Ezt legfőképpen az értékesítés nettó árbevétele 19 273 millió forintról (2020) 28 989 millió forintra (2021) történő növekedése okozta, ami 50,41%-os bővülést eredményezett.

5. ábra - Az IMI Kft. bevételei

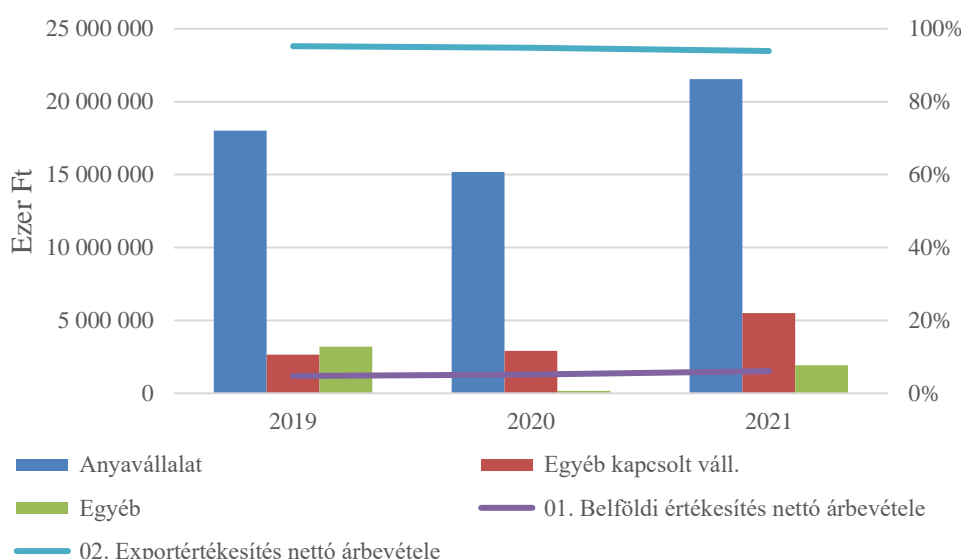
Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

A nettó árbevétele több mint 90%-át a külföldi piacra való értékesítéséből szerzi a vizsgált években, amelyet a 6. ábra mutat be. Az exportértékesítés 74-83%-a az anyavállalatnak (Moteur Leroy Somer) történő forgalmazásából eredeztethető, amely Franciaországban található. A társaság további exportértékesítése javarészt európai, egyéb kapcsolt vállalkozásokkal történik, amelyek székhelye a következő országokban vannak:

- Bosznia-Hercegovina,
- Svájc,
- Csehország,
- Horvátország,
- Románia,
- Szerbia és Szlovénia.

Ahogy láthatjuk a vállalkozás eredményét nagyban befolyásolják a külföldről származó bevételek. 2020-ban a covid járvány súlyosbodása nem kedvezett az exportértékesítésnek, hiszen a tagállamok saját hatáskörben hoztak döntéseket, belső határok lezárását rendelték el, ezzel akadályozva az áruszállítást, értékesítést. Ebből fakadóan látható, hogy a három vizsgált év közül 2020-ban volt a legalacsonyabb az árbevétel. 2019-ről csökkent az anyavállalatnak való (2°828 millió forinttal) és az egyéb értékesítések (3°022 millió forinttal), amelyek magukban foglalják a nem EU-s bevételeket.

Az IMI Kft. értékesítés nettó árbevételének összetétele (2019-2021)

6. ábra – Az IMI Kft. értékesítés nettó árbevételének összetétele (2019-2021)

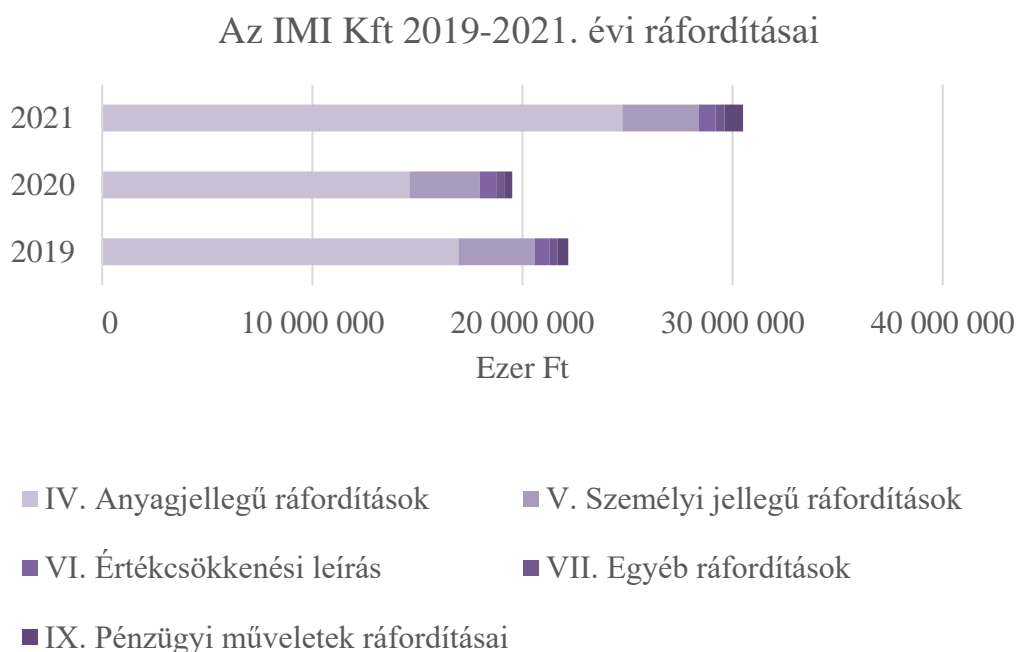
Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

A belföldön történt értékesítések aránya a 2019. évtől 2021. évben megemelkedett 1,33 százalékponttal, azonban még így sem éri el a 10%-ot.

Az aktivált saját teljesítmény értéke évről évre folyamatosan emelkedést mutat. 2019. évről 2020-ban 129°580 ezer forinttal bővült, ami tovább emelkedett a tárgyévben 726 804 ezer forinttal. Ez a 2020-ban elért érték több mint hatszorosát jelenti, amely a saját termelésű készlet állományváltozás jelentős növekedésének köszönhető. A pénzügyi műveletek bevétele a bázisév értékéhez (394°952 ezer forint) képest 2020-ban 21,96%-kal (86°730 ezer forinttal) maradt el.

A gyártó tevékenységgel foglalkozó vállalkozás bevételei mellett a ráfordításai is magasabbak voltak a tárgyévet megelőző és a bázis év értékeinél. 2021-ben az összes ráfordítás

30°497 millió forint volt, ami 56,32%-kal több mint a 2019. évben. Azonban ez a növekedés a ráfordítás összes elemére kiterjedt, amit bemutat a 7. ábra.

7. ábra Az IMI Kft 2019-2021. évi ráfordításai

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

Az anyagi jellegű ráfordítások 69,37%-kal, azaz több mint 10 milliárd forinttal bővültek 2021-ben az előző évben mért értékekhez képest. Kiemelnék, hogy az anyagi jellegű ráfordítások 86,12%-át az anyagköltségek tették ki a tárgyévben. Ez a covid miatt bekövetkezett alapanyagár piaci árának emelkedésének és forgalom növekedésének tudható be. Az acél beszerzési ára 140%-kal, míg a réz 28%-kal növekedett meg. Az anyagköltség felét a dinamólemezek tették ki, amelynek költsége 6°337 millió forinttal haladta meg az előző évét. Számottevően nőttek még a zománcozott rézhuzal, mechanikai alkatrészek, elektromos alkatrészek és a rúdacél költségei is.

A személyi jellegű ráfordítások elemei között a bérköltség (+10,11%) és a személyi jellegű egyéb kifizetéseket (+6,86%) növekedése figyelhető meg, illetve a bérjárulékok értékének 3,04%-os csökkenése. A bérköltségek növekedése a bérek emelésének köszönhető. A pénzügyi műveletek ráfordításai 542°107 ezer forinttal növekedtek a 2020-as év értékéhez képest.

A továbbiakban bemutatom a vállalkozás jövedelmezőségi helyzetét árbevétel arányos, tőkearányos, eszközarányos, bérarányos és erőforrás arányos jövedelmezőség szerint.

Árbevétel-arányos jövedelmezőség

Az árbevétel arányos jövedelmezőségi mutató elemzése azt mutatja meg, hogy a 2020. és 2021. évi eredmények nem nagyon különböznek egymástól működési szinten. **(Hiba! Érvénytelen könyvjelző-hivatkozás.)** Még annak ellenére sem, hogy az előzőekben megállapított anyagköltségek lényegesen megemelkedtek. Ezt a növekedést kompenzálta az árbevételre vetített bérköltség és eladási árak csökkenése. A 2019. év eredménye volt a legkimagaslóbb, mivel a vizsgált évek közül ebben az évben sikerült a legmagasabb nyereséget elérni.

9. táblázat - Árbevétel (bevétel) arányos jövedelmezőség alakulása

Árbevétel (bevétel) arányos jövedelmezőség alakulása			
Megnevezés	2019	2020	2021
Árbevétel arányos üzemi eredmény	2,25%	1,39%	1,32%
Árbevétel arányos adózás előtti eredmény	1,79%	1,17%	0,77%

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

Tőkearányos jövedelmezőség

A saját tőke megtérülésének alakulását vizsgálva láthatjuk, hogy az előzőekben megfigyelt eredmények 10. táblázatban is tükröződnek, mivel az összehasonlított eredménykategória ugyanaz, mint az árbevételhez viszonyított jövedelmezőség esetében.

10. táblázat - Tőkearányos jövedelmezőség alakulása

Tőkearányos jövedelmezőség alakulása			
Megnevezés	2019	2020	2021
Tőkearányos üzemi eredmény	5,26%	2,76%	3,86%
Tőkearányos adózás előtti eredmény	4,26%	2,36%	2,32%
Tőkearányos adózott eredmény (ROE)	3,97%	2,29%	2,23%

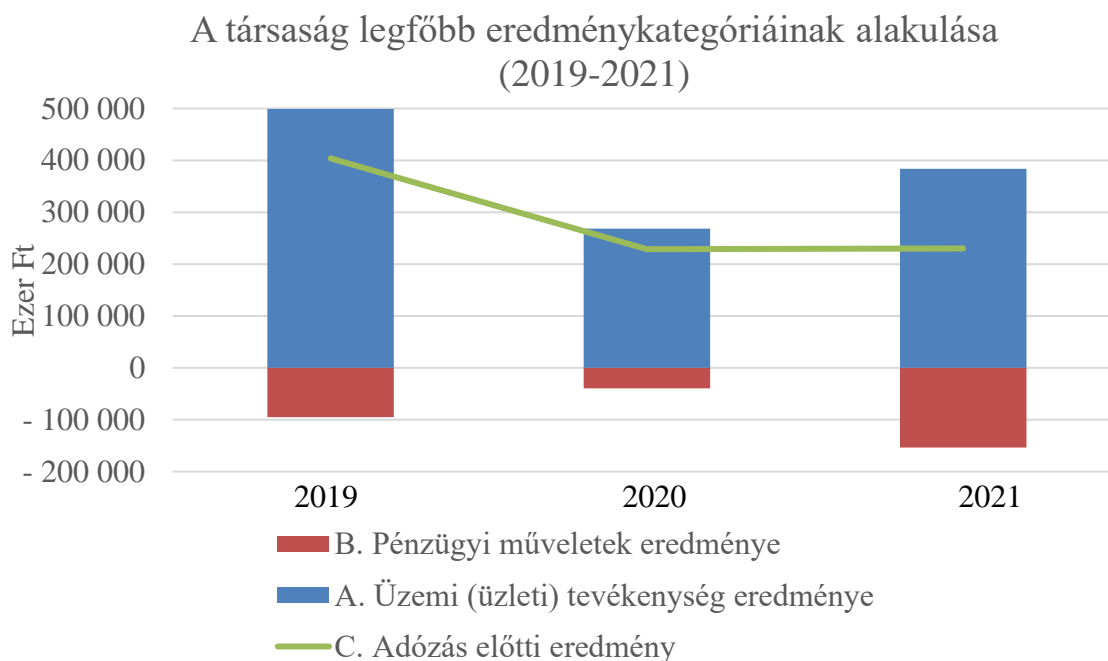
Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

A társaság saját tőkéjének értéke a vizsgált években magas, míg az üzemi (üzleti) tevékenységének eredménye alacsony, de sosem veszteséges. Ahogyan az előzőekben is elhangzott, a covid nem kedvezett az export értékesítéseknek, ami megfigyelhető az üzemi tevékenység eredményén. 2019-es üzleti év után, 2020-ban ez az eredmény lecsökkent 230°792 ezer forintra. A covid mérséklődésével újult erőre kapott a társaság és az export

értékesítés, így a tárgyévben 115°495 ezer forinttal javított az előző évi üzemi tevékenységének eredményén. Ez a csökkenés és növekedés látható a tőkearányos üzemi eredményen a 8. ábrán.

A tőkearányos adózás előtti eredmény értékei 2019-2021. években csökkenő tendenciát mutatnak. A bázisévet követő évben 1,9%-os romlás látható, míg a tárgyévben ez a csökkenés mérséklődik 0,04%-ra. Ez a pénzügyi műveletek veszteséges eredményével hozható összefüggésbe, mivel mindhárom vizsgált évben negatív értéket vett fel. Ezért jellemzően az árfolyamok változása, az infláció okolható.

Az infláció emelkedése évtizedek óta jelen van a világon, legfőképpen Európában. Amikor a COVID-19 típusú vírus megjelenésével globális szintű ellátási lánc problémák jöttek létre felborult a kereslet és kínálat egyensúlya, amellyel régóta nem érzékelt infláció jelent meg a nemzetgazdaságban. Azonban ahogy mérséklődött a helyzet, 2022 elején kirobbant az ukrán-orosz háború, ami növekvő inflációs nyomást gyakorolt a gazdaságokra. (Flór, 2022)

8. ábra A társaság legfőbb eredménykategóriáinak alakulása (2019-2021)

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

Az IMI Kft. tiszta hozamát a ROE mutatóval könnyen meghatározhatjuk. A vállalat nyereség termelése 2019-től kezdve folyamatosan csökken. Először 2020-ban a mutató értéke 1,68 százalékponttal kevesebb, majd 2021-ben újabb 0,06 %-os csökkenés látható.

Tehát a tőkenövekedés lehetőségei limitáltan álltak rendelkezésre a tárgy- és az azt megelőző évben.

Eszközarányos jövedelmezőség

11. táblázat - Eszközarányos jövedelmezőség alakulása

Eszközarányos jövedelmezőség alakulása			
Megnevezés	2019	2020	2021
Immateriális javakra, tárgyi eszközökre és készletekre jutó üzemi eredmény	4,91%	2,67%	3,36%
Eszközarányos nyereség (ROA)	2,43%	1,46%	1,18%

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

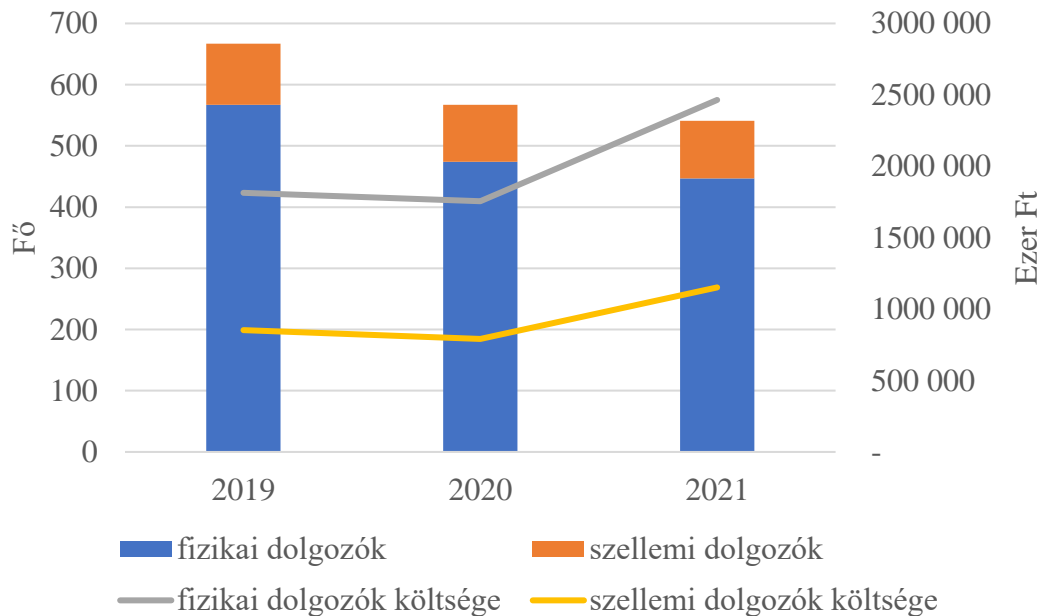
Az eszközarányos jövedelmezőség változását a 11. táblázat szemlélteti. Az immateriális javakra, tárgyi eszközökre és készletekre jutó üzemi eredmény értéke jelentősen lecsökkent 2,24%-kal. Ennek oka az előzőekben is megállapított üzemi (üzleti) tevékenység eredményének csökkenése a covid okozta akadályok miatt. Az immateriális javak, tárgyi eszközök és készletek értéke 2021-ben viszont megnövekedtek 0,69 százalékponttal, ami az üzemi (üzleti) tevékenység eredményének 115°495 ezer forintos emelkedésének tudható be.

A vállalat eszközállományának nyereségtermelő képessége a vizsgált években folyamatosan csökken. A 2020-as évben átlagosan 0,97 százalékponttal kevesebb hozamot tudott elérni a társaság eszközeinek használatával, mint 2019-ben. Ez az érték tovább romlott 2021-ben 0,28 százalékponttal, az alig változott adózás előtti eredmény és a megnövekedett aktívák következtében.

Bérrarányos jövedelmezőség

Az IMI Kft. gyártó tevékenysége során átlagosan több, mint 500 embert foglalkoztat a vizsgált években. Ebből kifolyólag fontosnak tartom az élők munkafelhasználását is megvizsgálni. A foglalkoztatottak legalább 82,62%-át (min. 447 fő) a fizikai munkavállalók teszik ki, míg a szellemi dolgozók aránya átlagosan 14-18% között mozog az évek során. Azonban látható a 9. ábrán, hogy a társaságnál foglalkoztatottak létszáma egyre inkább csökkenő tendenciát mutat, azon belül is a fizikai foglalkoztatottak létszámában látható ez a változás.

2019-2021 évek átlagos statisztikai létszámai és bérkölségeinek alakulása

9. ábra 2019-2021 évek átlagos statisztikai létszámai és bérkölségeinek alakulása

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

A bérkölség a létszám csökkenő változásával ellentétben növekedésnek indult már a 2020. évben, ami a fizikai dolgozók létszámának kisebb csökkenése miatt nem szembetűnő az ábrán. A 2021. évben azonban már nagymértékben látszik a bérkölség növekedése. Ez a növekvő inflációra vezethető vissza, amit a covid és az orosz-ukrán háború felerősített. A magyar kormányrendelet értelmében a minimálbér éves szinten arányosan emelkedett. (Pénzcentrum, 2021)

12. táblázat - Béarányos jövedelmezőség alakulása

Béarányos jövedelmezőség alakulása			
Megnevezés	2019	2020	2021
Béarányos üzemi jövedelmezőség	18,72%	10,54%	13,69%
1 főre jutó üzemi üzleti eredmény (eFt/fő)	748,22	473,14	709,37

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

A béarányos jövedelmezőség 2019-ben volt a legeredményesebb, majd a rákövetkező év értékében volt a legnagyobb csökkenés (-8,18%) az előzőekben kiszámított mutatók eredményeihez képest. (12. táblázat) Legfőbb oka az üzemi (üzleti) eredmény csökkenése, illetve az említett bérkölség kismértékű növekedése. Majd ezt az eredményt sikerült 3,15 százalékponttal javítani a látható bérkölségek emelkedése mellett is az említett

eredménykategória, bérek növekedésével. Ennek okán figyelhető meg ugyanaz a csökkenés, növekedés az 1 főre jutó üzemi eredmény értékeiben is.

Erőforrás arányos jövedelmezőség

Ezen jövedelmezőségi mutató vizsgálatánál érdekelt, hogy több erőforrásból a társaság milyen eredményeket tudott elérni a legnehezebb időszakában is. 2020-ban a mutató értéke 2,19%-kal alacsonyabb volt a bázisévhez képest, ezzel a vizsgált évek mutatói közül a legalacsonyabb értéket vette fel. (13. táblázat) Mivel a lekötött eszközök értéke és a bérköltés összege csökkent a bázisévhez képest, így az eredményért leginkább az üzemi (üzleti) tevékenység drasztikus 53,75%-os csökkenése okolható.

13. táblázat - Erőforrás arányos jövedelmezőség alakulása

Erőforrás arányos (komplex) jövedelmezőség			
Megnevezés	2019	2020	2021
Erőforrás arányos üzemi eredmény	4,76%	2,57%	3,76%

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

5.4 Az IMI Kft. hatékonyságának elemzése

A hozamokat a társaság értékesítésének nettó árbevétele alapján határoztam meg, amelyek a 14. táblázat szerint alakultak a vizsgált években. A vállalat által elért teljes hozam (bruttó termelési érték) nagyon változékony volt a 2019-2021. években. A covid okozta bevételviesszaesés a társaság teljesítményén is meglátszik, hiszen a bázisévet követő évben 2,49 milliárd forinttal kevesebb bruttó teljesítményi értéket ért el. Ám az IMI Kft.-nek a tárgyévére sikerült olyannyira összeszednie magát, hogy nem csak kedvező, pozitív irányt vett az említett érték, hanem sikerült túlteljesítenie az értékesítése nettó árbevételét 55,29%-kal 2020. év értékeihez képest.

A 14. táblázatban látható még a következő hozamkategória, az anyagmentes termelési érték, amelynek értéke az anyagköltség és az igénybe vett szolgáltatások értékének csökkenésével sem alakult másképpen a bruttó termelés alakulásánál. Szembetűnő, hogy a 2021. évben elért 29,75 millió ezer forint bruttó termelési értékkel csupán 8,54%-kal lett több az vállalkozás anyagmentes termelésének értéke a 2020-as értékhez képest. A tárgyévben csökkent az anyagmentes termelési érték aránya a bruttó termelési értékéhez viszonyítva, hiszen míg az első kettő vizsgált évben a bruttó termelési érték 24-26%-át tette ki az anyagmentes

termelési érték, addig ez lecsökkent 2021-ben 17,82%-ra. Ennek legfőbb oka az anyagköltségek megemelkedése, amelynek értéke 2021-ben 75,30%-kal volt több az előző évhez képest. Az igénybe vett szolgáltatások értékében is növekedés következett be 2021-ben több mint 1 milliárd forint értékben.

14. táblázat Hozamok alakulása

adatok eFt-ban

Hozamok alakulása			
Megnevezés	2019	2020	2021
I. Értékesítés nettó árbevétele	21 894 170	19 273 098	28 989 290
III. Egyéb bevételek	275 785	13 383	132 280
Összes bevételek	22 169 955	19 286 481	29 121 570
-Eladott áruk beszerzési értéke	340 667	343 280	241 053
-Eladott közvetített szolgáltatások értéke	-	-	-
+Saját termelésű készletek állományváltozása	-155 450	-25 956	741 302
+Saját előállítású eszközök aktivált értéke	169 111	169 197	128 743
Bruttó termelési érték	21 842 949	19 086 442	29 750 562
-Anyagköltség	13 613 043	12 164 672	21 324 453
-Igénybe vett szolgáltatások értéke	2 928 954	2 037 207	3 124 232
Anyagmentes termelési érték	5 300 952	4 884 563	5 301 877
-Értékcsökkenés leírás	698 986	772 819	812 954
Nettó termelési érték	4 601 966	4 111 744	4 488 923

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

Az IMI Kft. által létrehozott új értéket a nettó termelési értékkel határoztam meg, amelynél az anyagmentes termelés értékéből levonásra került az értékcsökkenés leírás. Az előző fejezetekben kielemezésre kerültek a befektetett immateriális javak és tárgyi eszközök, amelyek terv szerinti értékcsökkenésének értéke évről évre történő növekedése látható a 14. táblázatban. A tárgyévben 40°135 ezer forinttal több értékcsökkenést számoltak el, mint 2020-ban. Emiatt az épületek és üzemi gépek értékének növekedése okolható, mivel az épületek felújítása és új üzemi gépek beszerzése valósult meg ebben az évben. A nettó termelési érték alakulásában nagyobb változás a 2020-as évben történik, amikor is a bázisévhez képest 490°222 ezer forinttal kevesebb volt a nettó termelési értéke a covid-19 járvány okozta hátráltatások következtében.

Fontosnak tartom megvizsgálni a tőkehatékonysági mutatót, hiszen abból az is látható, hogy a covid idején mennyire fogta vissza a társaság saját tőkéjének forgási sebességét. Az előbbieken megállapított bruttó hozam és saját tőke segítségével a 15. táblázatban láthatóan tőkehatékonysági értékeket kaptam, amely az előzőekhez azonos irányban hullámzik. A

covid csúcs idején (2020) a gyár tőkehatékonysága 14,61%-kal volt kevesebb az azt megelőző év eredményéhez képest. Ez az alacsonyabb bruttó termelési értéknek és a kissé megnövekedett saját tőke értékének köszönhető. A tárgyévre viszont 52%-ot sikerül javítani a tőkehatékonyságán.

15. táblázat A tőkehatékonyság és a termelési költségszint változása

A tőkehatékonyság és a termelési költségszint változása			
Mutató megnevezése	2019	2020	2021
Tőkehatékonyság	2,30	1,97	3,00
Termelési költségszint mutatója	0,96	0,96	0,97

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

Mivel a gyár termékeihez szükséges alkatrészeket maga készít el, rakja össze, tudni szerettem volna mekkora termelési költségekkel jár ez. A termelési költségszint mutatója a vizsgált években a kritikus 100% alatt van, viszont ettől az aránytól csak pár századdal marad el. Ez azt jelenti, hogy a társaság a termelését magas szintű ráfordításokkal végzi. A mutató értéke az első két évben stagnált, majd a tárgyévben megemelkedett egy százalékkal, ami visszavezethető az előzőekben megállapított megnövekedett anyagköltségre.

16. táblázat Élőmunka-hatékonyság

Élőmunka-hatékonyság			
Mutató megnevezése	2019	2020	2021
1 főre jutó bruttó termelési érték	32748,05	33662,16	54991,80
1 főre jutó nettó termelési érték	6899,50	7251,75	8297,45

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

A élőmunka-hatékonyságának vizsgálata szintén nagyon fontos egy több száz embert foglalkoztató gyár életében.. Így a következőkben a munkatermelékenység mutatóit fogom bemutatni, amelynek értékeit a 16. táblázatban szemléltetem. A kapott 1 főre jutó bruttó termelési értékek közül a legrosszabb eredményt a 2019. év hozta, hiszen 914,11 ezer forinttal kevesebb bruttó hozamot termelt a 2020-as évnél. Ez a jelenség a foglalkoztatottak létszámára vezethető vissza, mivel a gyárban a bázisévben 667 átlagos dolgozó volt, míg a rákövetkező évben lecsökkent 100 fővel. A 2021. évben ez a létszám tovább csökkent 26 fővel, ami a legjobb eredményt hozta ez, illetve az elért bruttó termelési értéke által.

Az 1 főre jutó nettó termelési értékein évről évre történő javulás látható. A bázisév és a tárgyév értékei között 1397,96, azaz 20,26% különbség figyelhető meg. Meglepő módon

ezen mutató értéke a covid ellenére is növekedett 2020-ban 11,44 százalékponttal, amiben ugyancsak a létszámcsökkenés játszik szerepet.

17. táblázat *Bérhatékonyság*

Bérhatékonyság			
Mutató megnevezése	2019	2020	2021
1 Ft bérköltségre jutó nettó termelési érték	1,62	1,61	1,55
1 Ft személyi jellegű ráfordításra jutó nettó termelési érték	1,19	1,22	1,20

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

A bérhatékonyság mutatóit a 17. táblázat tartalmazza. Az 1 forint bérköltségre, illetve személyi jellegű ráfordításra jutó nettó termelési értékei láthatóan nem azonos irányban mozognak el. Az 1 forintra jutó nettó termelési érték a bázisévtől a tárgyévig folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, amely a csökkenő létszám ellenére is növekvő átlagkeresettel és bérköltséggel magyarázható. Az 1 forint személyi jellegű ráfordításra jutó nettó termelési érték 2020-ban 2,31%-kal javult a személyi jellegű ráfordítások 268°518 ezer forinttal való csökkenése folytán.

18. táblázat *Eszközhatékonyság*

Eszközhatékonyság			
Mutató megnevezése	2019	2020	2021
Lekötött eszközök hatékonysága	0,43	0,41	0,38
Tárgyi eszköz-hatékonyság	0,58	0,55	0,61

Forrás: Saját szerkesztés a vállalkozás 2019-2021 közötti éves beszámolója alapján

A lekötött eszközök hatékonysága a vizsgált évek során csökkenő értékeket vett fel, amely a 18. táblázatban látható. A 2019. év után 2020-ban 2%-ot csökkent, majd a tárgyévre újabb 3%-kal kevesebb volt az értéke a készletek értékének növekedése következtében. Ez az előzőekben is elhangzott magas alapanyagár miatt alakult így. A tárgyi eszköz-hatékonyságát vizsgálva megállapítható, hogy 2020-ban volt a legalacsonyabb a mutató értéke a vizsgált évek során. Ezen évben a nettó termelési érték 10,65%-os csökkenését okolhatóan csökkent a tárgyi eszközök igénybevételének hatékonysága. A tárgyévben a mutató értéke megemelkedett 8%-kal, amelyhez a tárgyi eszközök -Ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok, műszaki berendezések, gépek, járművek, illetve beruházások) csökkenése és a nettó termelési érték emelkedése (+377 179 ezer forint) járult hozzá.

6 Következtetések, javaslatok

A koronavírus (COVID-19) járvány hatása nagy kihívást jelentett, illetve továbbra is jelent a vállalatok számára világszerte. Azonban az elemzéssel megállapítható, hogy az IMI Kft.-nek sikerült feladatait ellátni a szélsőséges helyzet ellenére.

A társaság tőkeszerkezeti mutatóinak kiszámításával megállapítható, hogy vállalkozás tőkehelyzete megfelelő. A mérlegből kiemelném a tárgyi eszközök mérlegsorát, amelynek elhasználódását is megvizsgáltam. A vizsgálat során kiderült, hogy a tárgyi eszközök egyre nagyobb mértékben vannak elhasználódva vagy nincsenek pótolva s emiatt várható a szervizköltségek emelkedése, vagy esetleges selejtezés. Javasolnám a korszerűtlen gépek fejlesztését vagy kicserélését egy modernebb, hatékonyabb eszközre.

A pénzügyi helyzetének vizsgálatával kiderült, hogy a vállalkozás pénzügyi helyzete stabil, és a vizsgált években semmi olyan probléma nem merült fel, amely veszélyeztetné a cég jövőbeli működését, még a vírus okozta helyzet ellenére sem. A vállalkozás a kiszámított mutatók alapján teljesíteni tudta a hosszú és lejáratú kötelezettségeit, illetve rendkívüli esetben a társaság tevékenységéből és finanszírozási hátteréből kifolyólag -a Nidec-Leroy-Somer csoportnál kiemelkedően fontos szerep betöltése miatt- számíthat a társaság az anyavállalata támogatására.

A következő fejezetben a vállalat jövedelmezőségi helyzetét elemeztem, először a bevételeket vizsgálva. Megállapítottam, hogy a vállalat nettó árbevételének több mint 90%-a exportértékesítésből származott a 2019-2021. években. A külföldi piacokra történő értékesítést 2020-ban a vírus megfékezésére hozott intézkedések akadályozták, s ennek következtében a bevételei is csökkentek abban az évben.

2021-ben a vírushelyzet enyhülésével újabb akadályozó tényezővel nézett szembe a vállalkozás. A megnövekedett forgalom és alapanyagár piaci árának emelkedésével jelentősen megnőtt a vállalkozás nyersanyagainak ára, az acélé és a rézé. A jövedelmezőségi mutatók elemzésével kiderült még, hogy a pénzügyi műveletek veszteséges eredménye több mutatóra is kihat, amelyről legfőképpen a koronavírus és az ukrán-orosz háború következtében kialakuló árfolyamváltozás tehet. A jövedelmezőségi mutatók alakulására nagy hatással volt még magyar kormányrendelet értelmében arányosan emelkedő minimálbér, ezzel növelve a bérköltségek összegét. Összességében a vállalat jól megbirkózott az akadályokkal, hiszen a nyereségességében nem történt jelentős változás.

Végül a hatékonyság mutatók segítségével megállapítható, hogy társaság a koronavírus csúcsidején (2020) hozta a legkevesebb hozamot, azonban ennek ellenére sincs túl nagy eltérés a mutatók között. Mivel a vállalkozás egy cégcsoport tagja, döntően a csoport együttes teljesítménye lenne mérvadó. Javaslatom a társaság hatékonyságának javítására, hogy lehetőség szerint vállalkozásfejlesztési pályázatokat nyújtson be, beruházásokat valósítson meg a hatékonyabb termelés eléréséhez.

7 Összefoglalás

Dolgozatom az IMI Elektromos Gépeket Gyártó Kft. vagyoni, pénzügyi, jövedelmezőségi helyzetének és hatékonyságának a 2019-2021-es időszakot felölelő vizsgálatát mutatja be, melynek célja a társaság gazdálkodásának bemutatása, illetve a covid-19 vírus fertőzés miatt bekövetkező problémák feltérképezése.

Elsősorban megismerhető volt a gyár története, ami egészen a hidegháborús időszakig nyúlik vissza. Az IMI „zöldmezős” beruházását 1950-52 között valósították meg. Kezdetben nem tudta melyik piacot elégítse ki, milyen termékekkel, viszont legfőbb terve a tömegtermelés volt. Végül sikerült megszereznie a tevékenységéhez a technológia hátteret és emberi erőforrást fejlődés következett be, s máig fejleszti a villamosgépek gyártásának technológiáját.

A gazdasági elemzésemet a társaság vagyoni helyzetének tanulmányozásával kezdem. Először a mérleg eszköz oldalának szerkezetét kísérem figyelemmel a vizsgált három év távlatában. A mérleg eszköz oldalán kimutatott befektetett eszközök arányai egyik elemzett évben sem változtak meg, az immateriális javak 1%-át, míg a tárgyi eszközök a 99%-át tették ki a vállalkozás befektetett eszközállományának. Ebből látható, hogy a vállalkozás életében milyen fontos szerepet töltenek be a tárgyi eszközök termelő tevékenysége végett, amelyet nagy értékű gépek, és épületek segítségével valósít meg. A tárgyi eszközökről pontosabb képet mutatott a használhatósági vizsgálat, amelyből kiderült, hogy a használhatósági fok értékei növekvő értékeket vesznek fel, ezzel jelezve a tárgyi eszközök elhasználódását, esetleges korszerűtlenségét. A mutatóval párhuzamosan az elhasználódottsági fok növekszik, így a jövőben szükséges lehet karbantartási és szervizdíjak felszámítására, eseteként selejtezésre.

Az eszközök oldalán találhatóak még a forgóeszközök, amelyek értéke 2021-ben ki-magaslóan, 4 milliárd forinttal magasabb értéket vett fel. Ennek jelentős részét a követelések értékének emelkedése tette ki. Ennek oka a forgalom és a kereslet növekedése a vírushelyzet enyhülésével. Az eladási árak emelkedése következtében az acél, a réz és az alumínium nyersanyagok ára drasztikusan megemelkedett. Kiemelném, hogy pénzeszközeit a vállalkozás cash-pool rendszerben tartja.

A következő lépésben a vállalkozás forrásainak szerkezetét tekintetem át, legfőképpen a kötelezettségeket. Drasztikus emelkedést (+3,25 milliárd Ft) figyelhető meg a 2020.

év utáni évben, amelynek oka a covid enyhülésével bekövetkezett fogalom és alapanyagár növekedés, ezzel megemelve a rövid lejáratú kötelezettségek értékét.

A társaság tőkeszerkezetét megvizsgáltam néhány tőkeszerkezeti mutatóval is, amelyből megállapítható, hogy az IMI Kft. tőkeerőssége az elfogadható 30% felett van, alacsony-nak mondható az eladósodottságának foka, hiszen értéke 70% alatt van. A társaság saját tőkéje folyamatos növekedést mutat.

Ezután elemeztem a vállalkozás hosszútávú pénzügyi helyzetét. A vállalat adósságállománya 2020-ban megemelkedett 408⁹19 ezer forinttal, amely az anyacégtől kapott kölcsön éven túli részét tartalmazta. A tárgyévben viszont ez az érték jóval lecsökkent a kölcsön egy részének visszafizetésével. A saját tőke aránya is az elfogadható 40% felett van. Összességében minhárom évben kedvező a vállalkozás pénzügyi helyzete az éven túli kötelezettségeivel szemben.

A társaság rövidtávú pénzügyi helyzetéről elmondható, hogy a minhárom évben biztonságos volt annak ellenére is, hogy a mutatók az IMI Kft. tényleges likvid helyzetét nem tükrözik, mivel a társaság készpénzét a csoport cash-pool rendszerében tartja, ami minimalizálja a helyi társaság által tartott likvid pénzeszköz mennyiségét.

A gyár jövedelmi elemzésében külön kitértem a társaság bevételeire és ráfordításaira. A bevételének több mint 90%-át külföldi piacra való értékesítésből szerzi. Ám a 2020-ban felerősödött világjárvány nem kedvezett az exportértékesítésnek, ezért ebben az évben volt a legalacsonyabb a nettó árbevétel, amely a járvány enyhülésével a tárgyévben 50,41%-kal bővült, s vált a három vizsgált év legmagasabb bevételévé. Azonban ezen évben voltak a legmagasabbak a ráfordítások értéke is, amely a covid miatt bekövetkezett alapanyagár piaci árának emelkedésére és forgalom növekedésére vezethető vissza. Ezeket a problémákat tükrözik vissza a jövedelmezőségi mutatók, hiszen a 2020-ban lecsökkent nettó árbevétel, a magas alapanyagárak, bérköltség és az infláció kihatott az üzemi (üzleti) tevékenység eredményére, adózás előtti és utáni eredményére is.

A társaság hatékonysága önmagában nem kimagasló, azonban számításba kell venni, hogy a Nidec Corporation cégcsoporthoz tartozása miatt releváns eredményt a cégcsoport együttes hatékonyságának elemzésével kaphatunk.

8 Irodalomjegyzék

Szakirodalom

Balogh, M. (dátum nélkül.). *A vállalkozás működését kísérő jelentések, összesítő készítése.* Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: Budapest. Forrás: https://www.nive.hu/Downloads/Szakkepzesi_dokumentumok/Bemeneti_kompetenciak_meresi_ertekelesi_eszkozrendszerenek_kialakitasa/21_0511_011_101215.pdf

Béhm és társa, Z. Z.-B. (2017). *A pénzügyi menedzsment controll elemzési eszköztára.* Budapest: Akadémia Kiadó.

Beke, J. (2016). *Nemzetközi számvitel.* Budapest: Akadémiai Kiadó. Forrás: <https://doi.org/10.1556/9789630597753> (Letöltve: 2023. 04. 20. https://mersz.hu/hivatkozas/dj128nsz_27_p18/#dj128nsz_27_p18)

Birher és társai, B. I.-P.-S.-S. (2009). *A vállalkozások tevékenységének gazdasági elemzése.* Budapest: Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Rt.

Bíró és társai. (2001). *Vállalkozások tevékenységének komplex elemzése.* Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Rt.

Bognár, Z. (2010). *A vállalkozások vagyona, a vagyonmérleg.* 1085 Budapest, Baross u. 52.: Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet.

Borszéki, É. (2002). *Modern vállalati pénzügyek.* Gödöllő: SZIE GTK.

Csepreginé és társa, C. G. (2019). *Számviteli alapismeretek.* Budapest: Dialóg Campus. Forrás: https://antk.uni-nke.hu/document/akk-copy-uni-nke-hu/802_Szmviteli_alapismeretek_e.pdf

Darabos és társai, (. É. (2020). *Számviteli és pénzügyi alapismeretek.* Debrecen: Debreceni Egyetem. Forrás: <https://dtk.tankonyvtar.hu/bitstream/handle/123456789/13706/Dr.%20Fenyves%20Veronika%20-%20Sz%20A1mvtel%20-%20A9s%20p%20-%20A9nz%20-%20BCgyi%20alapismeretek.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Fazekas, I. (2016). *Általános statisztika.* Piliscsév: Műszaki Könyvkiadó Kft.

- Horváth, Z. (2016). *Pénzügy II. - Vállalkozásfinanszírozás*. Eger: Eszterházy Károly Egyetem Oktató és Fejlesztő Intézet.
- Illés, I. (2009). *Vállalkozások pénzügyi alapjai*. Budapest: SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt.
- Juhászné, K. M. (2016). *Számviteli alapismeretek 11.* 1032 Budapest, San Marco u. 57.: Műszaki Könyvkiadó Kft.
- Katonáné, E. E. (2015). *Számvitel alapjai*. Eger: Líceum Kiadó. Forrás: http://p2014-26.palyazat.ektf.hu/public/uploads/08-szamvitel-alapjai_55e9c3fd1c2d0.pdf
- Körmendi, L. é. (2007). *A vállalkozások elemzésének módszertani alapjai*. Budapest: Perfekt.
- Kristóf, L. (2011). *Az eredmény elemzése*. Budapest: Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet. Forrás: https://www.nive.hu/Downloads/Szakkepzesi_dokumentumok/Bemeneti_kompetenciak_meresi_ertekelesi_eszkozrendszerenek_kialakitasa/17_0003_tartalomelem_012_munkaanyag_100228.pdf
- Ormos, M. (2018). *Számvitel*. Akadémia Kiadó. Forrás: https://mersz.hu/hivatkozas/m385szvit_127_p4/#m385szvit_127_p4
- Otto és társa, O. H.-A. (2000). *Mérlegelemzés*. Budapest: Kossuth Kiadó.
- Paár és társai, P. D.-A.-S. (2021). *Gazdasági elemzés a beszámolók információi alapján*. SOPRON: SOPRONI EGYETEM KIADÓ. Forrás: http://publicatio.uni-sopron.hu/2214/1/Paar-Ambrus-Szoka_Gazdasagi_elemzes_2021.pdf
- Pucsek és társai, D. B.-D.-D. (2016). *A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése*. Budapest: Perfekt.
- Sebes, J. (2013). *Elemzés, vállalati elemzés, mérlegelemzés*. Budapest: Aura.
- Szakács, I. (2019). *Számvitel A-tól Z-ig*. Budapest: Wolters Kluwer Kft.
- Takács, A. (2021). *Modern vállalatértékelés*. Budapest: Akadémiai Kiadó. Letöltés dátuma: 2023. 01 13, forrás: <https://doi.org/10.1556/9789634546634>

- Takács, I. (2009). *Elemzés*. Gödöllő: Szent István Egyetem.
- Tóth, T. (2021). *Vállalati pénzügyek*. Budapest: Akadémia kiadó. Forrás: <https://doi.org/10.1556/9789634546818>
- Vajna Istvánné dr. Tangl, A. (2016). *Számvitel alapjai*. Gödöllő: SZIE-GTK Üzleti Tudományok Intézete, Számvitel Tanszék.
- Vecsenyi, J. (2017). *Kisvállalkozások indítása és működtetése*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
Forrás: https://mersz.hu/hivatkozas/dj296kiem_79_p9/#dj296kiem_79_p9 (2023. 04. 25.)
- Virág, M. (1996). *Pénzügyi elemzés, csődelőrejelzés*. Kossuth Kiadó.
- Weiser, A. (2010). *Az eredmény elemzése, tervezése*. Budapest: Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet.
- Zémán és társa, Z. Z.–B. (2019). *Módszertan vállalkozások pénzügyi teljesítményének mérésére*. Budapest: Akadémiai Kiadó. Forrás: https://mersz.hu/hivatkozas/m487mvpt_table_107/#m487mvpt_table_107 (2023. 04. 20.)

Egyéb irodalom

2000. évi C. törvény. (2000). *2000. évi C. törvény a számvitelről*. Letöltés dátuma: 2023. 02 15, forrás: Net.jogtar: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0000100.tv>
corporatefinanceinstitute.com. (2023. 03 13). *CFI*. Letöltés dátuma: 2023. 02 15, forrás: Liquidity Ratio: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/accounting/liquidity-ratio/>
- Datarails. (dátum nélk.). *Profitability Analysis*. Letöltés dátuma: 2023. 01 11, forrás: Datarails: <https://www.datarails.com/finance-glossary/profitability-analysis/>
- Gyallai, G. (2007). *Vállalati eredmény és eredményesség vizsgálata*. Letöltés dátuma: 2023. 04 22, forrás: <http://fata.nyme.hu/downloads/baross1/Vallalati%20eredmeny%20vizsgalata.pdf>

- Gyanvaish. (2022. 08 22). *Methods of Economic Analysis*. Letöltés dátuma: 2023. 02 16, forrás: Geeksforgeeks: <https://www.geeksforgeeks.org/methods-of-economic-analysis/>
- Flór, N. (2022. 05 30). *Oeconomus Gazdaságkutató alapítvány*. Letöltés dátuma: 2023. 03 12, forrás: A háború tovább fokozza az amúgy is magas inflációt: <https://www.oeconomus.hu/irasok/a-haboru-tovabb-fokozza-az-amugy-is-magas-inflaciot/>
- Hargrave, M. (2022. 06 14). *Return on Assets (ROA): Formula and 'Good' ROA Defined*. Letöltés dátuma: 2023. 01 11, forrás: Investopedia: <https://www.investopedia.com/terms/r/returnonassets.asp>
- Hayes, A. (2022. 03 28). *What Is the Debt Ratio?* Letöltés dátuma: 2023. 01 23, forrás: investopedia: <https://www.investopedia.com/terms/d/debtratio.asp>
- imi.hu. (dátum nélk.). Letöltés dátuma: 2022.12.05, forrás: imi.hu
- Jakabfalvy és társai, J. G.-B.-R.-S.-V.-Z. (2013). *Az Ipari Műszergyár Iklad (M)*. Forrás: imi.hu:(dátum nélk.) Letöltés dátuma: 2022. 12. 05 <http://www.mee.hu/files/images/files2/u9/Az%20Ipari%20M%C5%B1szergy%C3%A1r%20Iklad%20%28IMI%29%20%C3%A9s%20az%20IMI%20Vev%C5%91szolg%C3%A1llat-M%C3%A1rkszerviz%20ipart%C3%B6rt%C3%A9nete%2001.2014.0304.pdf>
- Jason, F. (2022. July 05). *Balance Sheet: Explanation, Components, and Examples*. Letöltés dátuma: 2023.. 02 15, forrás: Investopedia: <https://www.investopedia.com/terms/b/balancesheet.asp>
- Jung, C. G. (dátum nélk.). *Carl Gustav Jung*. Letöltés dátuma: 2023. 02 15, forrás: Citatum: https://www.citatum.hu/konyv/Gondolatok_a_termeszertol
- MTA Nyelvtudományi Intézet. (2016). *A magyar nyelv értelmező szótára (2. kötet)*. Budapest: Arcanum Adatbázis Kft. Letöltés dátuma: 2023. 02 15, forrás: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/e-e-2529E/elemzes-2623C/>

- Mundrák, R. (2021. 04 19). *Hatékonysági mutatók*. Letöltés dátuma: 2023. 03 15, forrás: slideshare: <https://www.slideshare.net/RentaMundrk/hatkonysgi-mutatk>
- Pap, A. (2009. 09). EGY VÁLLALKOZÁS HATÉKONYSÁGÁNAK VIZSGÁLATA. *Hadmérnök*. Letöltés dátuma: 2023. 03 15, forrás: http://www.hadmernok.hu/2009_3_pap.pdf
- Pénzcentrum. (2021. 12 16). *Itt a minimálbér 2022 kormányrendelet: Ennyi a bruttó és a nettó minimálbér 2022 évtől*. Letöltés dátuma: 2023. 02 18, forrás: Pénzcentrum: <https://www.penzcentrum.hu/gazdasag/20220220/itt-a-minimalber-2022-kormanyrendelet-ennyi-a-brutto-es-a-netto-minimalber-2022-evetol-1119947>
- pénzügysziget.hu. (2009. 07 12). *Elemzés és kontrollig*. Letöltés dátuma: 2023. 03 15, forrás: pénzügysziget: https://penzugysziget.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=331:hatkony-sag-elemzes
- pezugysziget.hu. (2008. 08 12). *Pénzügy sziget*. Letöltés dátuma: 2023. 02 13, forrás: A számviteli politika fogalma, szerepe, kialakítása, tartalma, a keretében elkészítendő szabályzatok. Az egységes számlakeret célja és tartalma: https://penzugysziget.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=1956:02atetel&catid=26&Itemid=43
- Sallai, C. (2019. 03 04). *Kinek készül a beszámoló?* Letöltés dátuma: 2022. 12 15, forrás: Vezinfó blog: <https://www.vezinfoblog.hu/kinek-keszul-a-beszamolo/>
- taxmann.com. (2022. 11 07). *Accounting – Meaning and its Basic Concepts*. Letöltés dátuma: 2023. 03 20, forrás: Taxmann - Tax & Corporate Laws of INDIA: <https://www.taxmann.com/post/blog/3196/accounting-meaning-and-its-basic-concepts/#1111>
- Tóthné, K. (2014. 08 02). *I. A gazdasági elemzés általános vonásai*. Letöltés dátuma: 2023. 02 17, forrás: slideplayer: <https://slideplayer.hu/slide/2199788/>

9 Mellékletek

1. sz. melléklet: Az IMI Elektromos Gépeket Gyártó Kft. mérlege 2019-2021 között (aktívák)

Adatok ezer forintban				
Sorszám	Tételsor elnevezése	2019	2020	2021
001.	Eszközök (aktívák)			
002.	A. Befektetett eszközök	7 570 581	7 522 027	7 168 237
003.	I. Immateriális javak	62 638	49 923	39 292
004.	1. Alapítás-átszervezés aktivált értéke	43 239	33 343	23 448
005.	2. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	0	0	0
006.	3. Vagyoni értékű jogok	0	0	0
007.	4. Szellemi termékek	19 399	16 580	15 844
008.	5. Üzleti vagy cégérték	0	0	0
009.	6. Immateriális javakra adott előlegek	0	0	0
010.	7. Immateriális javak értékhelyesbítése	0	0	0
011.	II. Tárgyi eszközök	7 507 943	7 472 104	7 128 945
012.	1. Ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok	3 270 184	3 299 502	3 178 938
013.	2. Műszaki berendezések, gépek, járművek	3 110 483	3 749 493	3 561 353
014.	3. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	168 617	157 261	166 280
015.	4. Tenyészállatok	0	0	0
016.	5. Beruházások, felújítások	811 339	249 671	222 374
017.	6. Beruházásokra adott előlegek	147 320	16 177	0
018.	7. Tárgyi eszközök értékhelyesbítése	0	0	0
019.	III. Befektetett pénzügyi eszközök	0	0	0
020.	1. Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban.	0	0	0
021.	2. Tartósan adott kölcsön kapcsolt vállalkozásban	0	0	0
022.	3. Tartós jelentős tulajdoni részesedés	0	0	0
023.	4. Tartósan adott kölcsön jelentős tulajdoni részesedési viszonyban álló vállalkozásban	0	0	0
024.	5. Egyéb tartós részesedés	0	0	0
025.	6. Tartósan adott kölcsön egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozásban	0	0	0
026.	7. Egyéb tartósan adott kölcsön	0	0	0
027.	8. Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír	0	0	0
028.	9. Befektetett pénzügyi eszközök értékhelyesbítése	0	0	0
029.	10. Befektetett pénzügyi eszközök értékelési különbözete	0	0	0
030.	B. Forgóeszközök	7 891 549	7 737 847	11 653 614
031.	I. Készletek	2 588 121	2 518 560	4 260 705
032.	1. Anyagok	1 106 056	1 038 906	2 010 581
033.	2. Befejezetlen termelés és felkész termékek	1 132 040	999 835	1 849 938
034.	3. Növendék-, hízó- és egyéb állatok	0	0	0
035.	4. Késztermékek	249 926	356 175	247 374
036.	5. Áruk	100 099	123 644	152 812
037.	6. Készletekre adott előleg	0	0	0

Folytatás a következő oldalon

038.	II. Követelések	4 709 820	5 190 751	7 369 580
039.	1. Követelések áruszállításból és szolgáltatásból (vevők)	112 966	109 520	92 046
040.	2. Követelések kapcsolt vállalkozással szemben	4 065 780	5 018 566	7 225 411
041.	3. Követelések jelentős tulajdoni részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben	0	0	0
042.	4. Követelések egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben	0	0	0
043.	5. Váltókövetelések	0	0	0
044.	6. Egyéb követelések	531 074	62 665	52 123
045.	7. Követelések értékelési különbözete	0	0	0
046.	8. Származékos ügyletek pozitív értékelési különbözete	0	0	0
047.	III. Értékpapírok	0	0	0
048.	1. Részesedés kapcsolt vállalkozásban	0	0	0
049.	2. Jelentős tulajdoni részesedés	0	0	0
050.	3. Egyéb részesedés	0	0	0
051.	4. Saját részvények, saját üzletrészek	0	0	0
052.	5. Forgatási célú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0	0	0
053.	6. Értékpapírok értékelési különbözete	0	0	0
054.	IV. Pénzeszközök	593 608	28 536	23 329
055.	1. Pénztár, csekkek	1 002	682	420
056.	2. Bankbetétek	592 606	27 854	22 909
057.	C. Aktív időbeli elhatárolások	70 332	1 658	7 420
058.	1. Bevételek aktív időbeli elhatárolása	69 025	31	0
059.	2. Költségek, ráfordítások aktív időbeli elhatárolása	1 307	1 627	7 420
060.	3. Halasztott ráfordítások	0	0	0
061.	Eszközök (aktívák) összesen	15 532 462	15 261 532	18 829 271

**2. sz. melléklet: Az IMI Elektromos Gépeket Gyártó Kft. mérlege 2019-2021 között
(passzívák)**

Adatok ezer forintban

Sorszám	Tételsor elnevezése	2019	2020	2021
062.	Források (passzívák)			
063.	D. Saját tőke	9 486 359	9 708 563	9 929 908
064.	I. Jegyzett tőke	1 441 440	1 441 440	1 441 440
065.	Ebből: - Visszavásárolt tulajdoni részesedés névértéken	0	0	0
066.	II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke	0	0	0
067.	III. Tőketartalék	3 411 652	3 411 653	3 411 653
068.	IV. Eredménytartalék	4 213 157	4 599 923	4 832 022
069.	V. Lekötött tartalék	43 239	33 343	23 448
070.	VI. Értékelési tartalék	0	0	0
071.	1. Értékhelyesbítés értékelési tartaléka	0	0	0
072.	2. Valós értékelés értékelési tartalék	0	0	0
073.	VII. Adózott eredmény	376 871	222 204	221 345
074.	E. Céltartalékok	0	25 693	0
075.	1. Céltartalék a várható kötelezettségekre	0	0	0
076.	2. Céltartalék a jövőbeni költségekre	0	25 693	0
077.	3. Egyéb céltartalék	0	0	0
078.	F. Kötelezettségek	5 801 260	5 226 163	8 477 272
079.	I. Hátrasorolt kötelezettségek	0	0	0
080.	1. Hátrasorolt kötelezettségek kapcsoló vállalkozással szemben	0	0	0
081.	2. Hátrasorolt kötelezettségek jelentős tulajdoni részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben	0	0	0
082.	3. Hátrasorolt kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben	0	0	0
083.	4. Hátrasorolt kötelezettségek egyéb gazdálkodóval szemben	0	0	0
084.	II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	682 271	1 091 190	369 459
085.	1. Hosszú lejáratra kapott kölcsönök	0	0	0
086.	2. Átváltoztatható és átváltozó kötvények	0	0	0
087.	3. Tartozások kötvénykibocsátásból	0	0	0
088.	4. Beruházási és fejlesztési hitelek	0	0	0
089.	5. Egyéb hosszú lejáratú hitelek	0	0	0
090.	6. Tartós kötelezettségek kapcsoló vállalkozással szemben	682 271	1 091 190	369 459
091.	7. Tartós kötelezettségek jelentős tulajdoni részesedési viszonyban lévő vállalkozásokkal szemben	0	0	0
092.	8. Tartós kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben	0	0	0
093.	9. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	0	0	0
094.	III. Rövid lejáratú kötelezettségek	5 118 989	4 134 973	8 107 813
095.	1. Rövid lejáratú kölcsönök	0	0	0
096.	Ebből: - Az átváltoztatható és átváltozó kötvények	0	0	0
097.	2. Rövid lejáratú hitelek	0	0	0
098.	3. Vevőktől kapott előleg	0	0	0
099.	4. Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	2 834 551	2 590 749	5 158 364
0100.	5. Váltótartozások	0	0	0
0101.	6. Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsoló vállalkozással szemben	2 122 892	1 237 533	2 708 612

Folytatás a következő oldalon

0102.	7. Rövid lejáratú kötelezettségek jelentős tulajdoni részesedési viszonyban lévő vállalkozásokkal szemben	0	0	0
0103.	8. Rövid lejáratú kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben	0	0	0
0104.	9. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	161 546	306 691	240 837
0105.	10. Kötelezettségek értékelési különbözete			
0106.	11. Származékos ügyletek negatív értékelési különbözete			
0107.	G. Passzív időbeli elhatárolások	244843	301113	422091
0108.	1. Bevételek passzív időbeli elhatárolása	0	0	0
0109.	2. Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása	244 843	301 113	422 091
0110.	3. Halasztott bevételek	0	0	0
0111.	Források (passzívák) összesen	15 532 462	15 261 532	18 829 271

3. sz. melléklet: Az IMI Elektromos Gépeket Gyártó Kft. eredménykimutatása 2019-2021 között.

Adatok ezer forintban

Sorszám	Tételsor elnevezése	2019	2020	2021
001.	01. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	1 042 308	994 717	1 764 297
002.	02. Exportértékesítés nettó árbevétele	20 851 862	18 278 381	27 224 993
003.	I. Értékesítés nettó árbevétele	21 894 170	19 273 098	28 989 290
004.	03. Saját termelésű készlet állományváltozása	- 155 450	- 25 956	741 302
005.	04. Saját előállítású eszközök aktivált értéke	169 111	169 197	128 743
006.	II. Aktivált saját teljesítmény értéke	13 661	143 241	870 045
007.	III. Egyéb bevételek	275 785	13 383	132 280
008.	Ebből visszaírt értékvesztés	15 118	13 104	56 793
009.	05. Anyagköltség	13 613 043	12 164 672	21 324 453
0010.	06. Igénybe vett szolgáltatások értéke	2 928 954	2 037 207	3 124 232
0011.	07. Egyéb szolgáltatások értéke	77 566	74 389	71 446
0012.	08. Eladott áruk beszerési értéke	340 667	343 280	241 053
0013.	09. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke			
0014.	IV. Anyagjellegű ráfordítások	16 960 230	14 619 548	24 761 184
0015.	10. Bérköltség	2 666 310	2 546 370	2 803 721
0016.	11. Személyi jellegű egyéb kifizetések	341 890	282 203	301 571
0017.	12. Bérjárulékok	615 762	526 871	510 854
0018.	V. Személyi jellegű ráfordítások	3 623 962	3 355 444	3 616 146
0019.	VI. Értékcsökkenési leírás	698 986	772 819	812 954
0020.	VII. Egyéb ráfordítások	401 374	413 639	417 564
0021.	Ebből értékvesztés	10 780	32 038	46 311
0022.	A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye	499 064	268 272	383 767
0023.	13. Kapott (járó) osztalék és részesedés			
0024.	Ebből: - Kapcsolt vállalkozásoktól kapott			
0025.	14. Részesedésekből származó betételek, árfolyamnyereségek			
0026.	Ebből: - Kapcsolt vállalkozásoktól kapott			
0027.	15. Befektetett pénzügyi eszközökből (értékpapírokból, kölcsönökből) származó bevételek, árfolyamnyereségek			
0028.	Ebből: - Kapcsolt vállalkozásoktól kapott			
0029.	16. Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek		702	566
0030.	Ebből: - Kapcsolt vállalkozásoktól kapott			
0031.	17. Pénzügyi műveletek egyéb bevételei	394 952	307 520	735 458
0032.	Ebből: - Értékelési különbözet			
0033.	VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	394 952	308 222	736 024
0034.	18. Részesedésekből származó ráfordítások, árfolyamveszteségek			
0035.	Ebből: - Kapcsolt vállalkozásoknak adott			
0036.	19. Befektetett pénzügyi eszközökből (értékpapírokból, kölcsönökből) származó ráfordítások, árfolyamveszteségek			
0037.	Ebből: - Kapcsolt vállalkozásoknak adott			

Folytatás a következő oldalon

0038.	20. Fizetendő (fizetett) kamatok és kamatjellegű ráfordítás	4 247	8 877	9 422
0039.	Ebből: - Kapcsolt vállalkozásoknak adott	4 247	8 877	9 422
0040.	21. Részesedések, értékpapírok, tartósan adott kölcsönök, bankbetétek értékvesztése			
0041.	22. Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai	486 038	338 858	880 420
0042.	Ebből: - Értékelési különbözet			
0043.	IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	490 285	347 735	889 842
0044.	B. Pénzügyi műveletek eredménye	- 95 333	- 39 513	- 153 818
0045.	C. Adózás előtti eredmény	403 731	228 759	229 949
0046.	X. Adófizetési kötelezettség	26 860	6 555	8 604
0047.	D. Adózott eredmény	376 871	222 204	221 345

4. sz. melléklet: Képek jegyzéke

1. kép - Az Ipari Műszergyár	28
2. kép – Az aranyérmes szikraforgácsoló és gabonaszeletelő gépek	29

5. sz melléklet: Táblázatok jegyzéke

1. táblázat A gazdasági elemzés céljai és módszerei a gazdasági folyamat különböző szakaszaiban	13
2. táblázat A viszonyszámok három leggyakrabban használt fajtája	14
3. táblázat Összköltség eljárással készülő eredménykimutatás termelési értékének meghatározása	25
4. táblázat A társaság befektetett eszköz állományának összetétele	33
5. táblázat A tárgyi eszközök használhatóságának vizsgálata	33
6. táblázat Az IMI Kft. tőkeszerkezeti mutatóinak alakulása (2019-2021)	37
7. táblázat Az IMI Kft. adósságállományának elemzése mutatószámokkal	38
8. táblázat A vállalkozás likviditási mutatói	39
9. táblázat - Árbevétel (bevétel) arányos jövedelmezőség alakulása	44
10. táblázat - Tőkearányos jövedelmezőség alakulása	44
11. táblázat - Eszközarányos jövedelmezőség alakulása	46
12. táblázat - Bérarányos jövedelmezőség alakulása	47
13. táblázat - Erőforrás arányos jövedelmezőség alakulása	48
14. táblázat Hozamok alakulása	49
15. táblázat A tőkehatékonyság és a termelési költség szint változása	50
16. táblázat Élőmunka-hatékonyság	50
17. táblázat Bérhatékonyság	51
18. táblázat Eszközhatékonyság	51

6. sz. melléklet: Ábrák jegyzéke

1. ábra Műszaki-kereskedelmi-gazdasági jelenségek ok-okozati összefüggései.....	12
2. ábra Az IMI Kft. eszközeinek és forrásainak alakulása (2019-2021).....	32
3. ábra Az IMI Kft. forgóeszköz állománya (2019-2021)	34
4. ábra A rövid és hosszú lejáratú kötelezettségek megoszlása (2019-2021).....	36
5. ábra - Az IMI Kft. bevételei.....	41
6. ábra – Az IMI Kft. értékesítés nettó árbevételének összetétele (2019-2021).....	42
7. ábra Az IMI Kft 2019-2021. évi ráfordításai	43
8. ábra A társaság legfőbb eredménykategóriáinak alakulása (2019-2021)	45
9. ábra 2019-2021 évek átlagos statisztikai létszámai és bérköltségeinek alakulása.	47

10 Függelékek

1. sz. függelék: A szakdolgozat tartalmi kivonata

Szent István Campus, Gödöllő
Cím: 2100 Gödöllő, Páter Károly utca 1.
Tel.: +36-28/522-000
Honlap: <https://godollo.uni-mate.hu>

A SZAKDOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Az IMI Kft vagyoni, pénzügyi jövedelmezőségi helyzetének és hatékonyságának elemzése a beszámolók adatai alapján

Kovács Kitti

Gazdálkodási és menedzsment szak, alapképzés, nappali tagozat

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet

Belső témavezető: Dr. Belovecz Mária, egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

A dolgozat rövid bemutatása:

Dolgozatomban röviden összefoglalom az IMI Elektromos Gépgyártó Kft. történetét és tevékenységét, majd a 2019-2021-es üzleti évre vonatkozó éves beszámolók alapján megvizsgálom a vállalat pénzügyi, vagyoni, jövedelmezőségi helyzetét és hatékonyságát.

Az elemzésem fő célja, hogy megtudjam a COVID-19 vírus okozta különleges helyzet milyen olyan következményekkel járt, amely nem kedvezett a vállalkozás tevékenységének, s az mennyire hatott eredményeire.

A vagyoni helyzet elemzésénél a mérleg eszköz, és forrás oldalának összetételét vizsgáltam meg. A jövedelmezőségi helyzet megállapításához segítségemre voltak az eredménykimutatásból szerzett adatok, melyek alapján különböző szempontok szerint vizsgáltam a jövedelmezőséget. A társaság hatékonyságát a hozamok meghatározását követően parciális hatékonyság mutatók segítségével határoztam meg.

2. sz. függelék: Hallgatói és konzulensi nyilatkozat

Szent István Campus, Gödöllő
Cím: 2100 Gödöllő, Péter Károly utca 1.
Tel.: +36-28/522-000
Honlap: <https://godollo.uni-mate.hu>

4. sz. függelék – Hallgatói és konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

Alulírott KOVÁCS KITT, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, SZENT ISTVÁN Campus, GAZDALKODÁSI ÉS MEVEZÉSMENT szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023 év 04 hó 18 nap

Kovács Kitti
Hallgató

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Záródolgozatot/Szakdolgozatot/Diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Záródolgozatot/Szakdolgozatot/Diplomadolgozatot záróvizsgán történő védelemre javaslok / nem javaslok*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023 év 04 hó 18 nap

Belovecz Mária
Belső konzulens

*Kérjük a megfelelőt aláhúzni!